

ERDÉLY

HONISMERTETŐ LAP.

AZ ERDÉLYRÉSZI KÁRPÁT-EGYESÜLET KIADÁSA.

VI. évfolyam.

Szerkeszti: RADNÓTI DEZSŐ.

Kolozsvár, 1897. 5. szám.

Az E. K. E. védője.

Ála és dicsőség József Ágost királyi hercegnek, a ki elfogadta az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület védői tisztét.

Dicső őseinek magasztos hagyományát követte ezzel a nemes tetteivel. Nagyatyjának, a megdicsőült József nádornak, Magyarország újjáteremtőjének, atyjának, rajongva szeretett magyar főhercegünknek fenkölt szelleme él fenséges védőnkben! Nemes lelke ihletett fellegéséhez nem egészen méltatlan az az ügy, melyet magas aegise alá fogadott. Mert mi az E. K. E. célja? Hogy minél tündöklőbbben ragyogjon Szent-István koronájának legdrágább, legféltettebb gyémántja: Erdély! Hogy az egész magyar nemzet ismerje meg azokat a tömérdek kincseket, melyek Erdélynek nemcsak földjében, de levegőjében és vizében, kultúrájában és népének szívében lappanganak! Hogy Erdély bércei közt és völgyeiben jólét és műveltség áradjon szét és ezzel együtt hazafiság és magyar szellem, a mi nemcsak az egész nemzet létérdeke, hanem a trónnak is legbiztosabb támasza! Hogy nyíljon meg Erdély tündéerkertje, bájaival és gyönyöreivel a természetért rajongók, a romlatlan kedélyűek és a blazirtak előtt, balzsamos levegőjével, varázserejü bűvös forrásaival az üdülésért és gyógyulásért epekedőknek, sajátos kultúrájával, mesés történetével, tarka népeinek vonzó, megragadó életjelenségeivel az okulást, az eszmekeltést keresők számára!

Az a védői cím a szokottól eltérő jelentésű. Nem a népszerűségnek egy pillangólemeze a fejedelmi paláston, és nem egy csengő csillám, hivalkodásul az évi jelentéseknek. Ez a cím egy nagy tisztség, egy program, egy hivatás. Ama tündérkert jelenleg szinte hét-

pecsétetes zárának kulcsa a fejedelmi sarjnak, a királyi unoka férjének a trónt érintő hatalmas kezébe lett letéve. Erdély méhében az életvize lappang, a melytől meggyógyúlhatna az egész beteg Európa: egy alkotó Mózes varázsvesszejétől egy egész világ számára buzoghatnának fel hatalmasan azok a csodaforrások! E varázsvessző lehetne a fenséges védő dicső neve, teremtő érdeklődése! A hagyomány Erdélyt a mese elvarázsolt Tündér Ilonájának tartja; senki sem volna méltóbb, hogy megváltsa, hogy Árgirussa legyen, mint a daliás fiatal királyi herceg, az E. K. E. védője!

Ha erre a fényes tehetségre, erre a nagy hatalomra gondoltunk volna, midőn az E. K. E. védői tisztét annak szántuk, a kit erre mintegy praedestinált a magyarok Istene, nem lettünk volna önzők és számítók, hanem kötelességtudó lelkes gondozói egy hazafias nemes ügynek. De mi nem azt forgattuk elménkben, milyen nagy hasznára lehet ügyünknek a hatalmas főherceg nagyhatású protekciója. Hazafias ihletettségekben alkottuk meg az E. K. E.-t, felneveltük szerető gonddal, fáradságos munkával, s mikor láttuk, hogy buzgóságunk nem volt hiábavaló, hogy az ügy nemcsak életerős, hanem nagy hivatású, akkor, csak akkor mertük elárulni szívünk régi titkos óhaját, hogy ügyünk paladinjának megnyerjük azt, a ki kezdetől fogva eszményképünk volt a működésünkben: a lelkes hazafiság, tevékeny ember-szeretet, a nemes lovagiasság és minden daliás sport ideálját: József Ágost királyi herceget. Az ő dicső nevére kívántuk felavatni nemes célú egyesületünket, hogy ragyogó példánk és védő, buzdító vezetőnk legyen egyaránt! Az ő neve a jelszó, melylyel győzni akarunk és fogunk!

De midőn e megszentelt névvel kötöttük össze egyesületünk életét, nagy feladatot, felelőséggel terhes szent kötelességet vállaltunk.

Mert igen sok az, a mire e név kötelez minket. Meg kell feszítenünk minden erőnket, hogy egyesületünk mindenkor méltó legyen e névhez, hogy annak fenséges viselője érezze, hogy érdemes munkát végez, midőn az Erdélyrészi Kárpát-Egyesületet pártfogolja, hogy önérzetesen vallhassa magáénak az egyesületet és magát az egyesületének, sőt hogy nemcsak az egyesület legyen büszke védőjére, hanem viszont is. Ehhez pedig részünkről nem kell pompa és ragyogás, nem kell hangos és csillogó külső siker, hanem igen is, kell tiszta szándékú, önzetlen, becsületos, ernyedetlen munkásság, melynek nem maradhat el sikere és áldása! Ez a siker, ez az áldás pedig nem jelent kevesebbet, mint hazánk jobb kezének, Erdélynek virulását, erejét, szilárdságát!

Nem egy üres czímet adunk tehát védőnknek, hanem egy szent missziót! Fenkölt szózata fejében, melylyel e missziót teljesíteni ígérte, fogadja mindnyájunk ihletett, esküszerű, törhetetlen fogadalmát: hívek akarunk maradni a szent ügryhöz és méltók akarunk lenni arra, hogy József nádor unokája, József főherczeg fia vezessen bennünket munkára, diadalra!

Üdv az Erdélyrészi Kárpát-Egyesületnek!
Háromszoros üdv fenséges védőnknek József Ágost királyi herczegnek!

A túristaság mint a jóízlés terjesztője.

Irta : Hoffmann Géza.

Hivatalos teendőim Ausztria két legnagyobb szénbánya vidékének tanulmányozására szólítottak. Kirándulásom színhelye : Ostrau és Csehországban, Pilzen, Karlsbad, Brűx és Teplitz vidéke.

Erdélyből ezt az utat megtéve, alkalmunk nyílik Magyarország legszebb, legkiválóbb vidékeit megcsenélve, azonnal összehasonlítást tehetni Ausztria legiparosabb, legélénkebb helyeivel, alkalmunk nyílik a szorosan vett szakkérdések tanulmányozása mellett a túrista ügygyel is foglalatostkodni.

A nagymérvű szegénység, a munkátlanság jóízléssel soha sem jár. Kultivált vidék, a természettől minden széppel felruházott terület gondozása, hozzáférhetővé tétele, a szép helyek kiemelése műveltségre és jóízlésre vall.

Általában véve szeretjük széppé, vonzóvá tenni otthonunkat, szeretünk tanulni a természettől. A kigyózó hegyi patak partján álló sziklára utat, pihenő helyet építünk, a szép völgyeket villákkal díszítjük, a kopár hegyoldalt befásítjuk, a barlangot, ha nyílt — elrejtjük, szóval a természettől tanulva, a hiányt pótoljuk, hogy otthonunk minél kedvesebb legyen, az idegenre is jó benyomást tegyen, azt megszeresse s alkalmadtán fel is keresse.

S a barátságos otthon : jó kedélyű, rendes, munkás ember sajátja.

S mit tesz a túrista ? Ő összesíti az egyes emberek törekvését, ő azon fárad, hogy szülőföldje, hazája

TÁRCSA.

A Szádeczky-tó legendája.

Irta : Felszeghy Dezső.

Hies Fogarasba, podrági havasba,
A hol már megritkul fenyők lombozatja,
Gyepes oldalokon százai a nyájnak
Rügybontó májusban legelőt találnak.
Csodás egy világ az ! . . Mikor lenn nyár éget,
Fenn az erdők felett szellő hűsét érzed.
Az aljban rád borul fenyvesek homálya,
Mintha belémennél egy zöld éjszakába ;
Százados fenyők közt, — lombsátor feletted —
Kanyarog el utja szálas renetegnek.
Titokzatos nesz kél az erdő szívébe:
Koronként megdöbben tompa, mély verése.
Lélekzését hallod susogó szellőnek,
A százados vén fák, mintha beszélnének !
Harkály-csőre koppan, kopog a fa kérgen,
Távolról rigófüty szól elhaló félben.
Fenyő-gyík megvillan, elsiklik melletted,
Megersusztál a kigyón a még észre vetted ;
És bár körületed titokzatos árnyak —
Nem a homályt féled, — ringatnak az álmok . . .
Kiérsz az erdőből s hol apróbb a fenyves,

Tul a fűrészmalmom kezdődik az epres ;
Óriás hegyoldal telve számóczával,
A pázsitos fűben százezer virággal. —
Pásztorok világa . . . a kavargó nyájak,
Képeim a lélek ittason kovályog !
Elnéz a szem mélán, majd felnéz merészen,
Égbe nyuló sziklák kimagasló bérczen ;
Előtted, megetted tátongó mélységek,
Rohanó patakok, — merész vizesések !
S a mint kuszol bátran szikláról-sziklára ;
Fejed felett hallszik sasok csattogása,
Mint az étert veri büszke repülésök :
Nem félelmet érzessz ; de repülni vélök ! . .
Fellegek alattad . . . napos ég feletted, —
A kékelő menybolt közel már szemednek,
Egyszerre vagy földön, egyszerre vagy égben :
Előtted mindkettő ragyogó fonségben ! . .
Fellélegzik kebled, — sziklaktól övezve —
Ott csillog előtted havas legszebb gyöngye :
Havasi tó tükre, — ég szerelmes könnye ! . .
Hosszasan rá nézel kékes-zöld habokra
S hallgatod, hallgatod, már félig álmodva,
Mig a tó zugása regéjét elmondja :

*

»Látod a rózsafát sirhalom tövében ? !
Élt egy barna legény ezen a vidéken.

mennél kedvesebb, mennél barátságosabb legyen a nagy világ előtt, ő azon iparkodik, hogy a mi benne szép, nagyszerű, az mind ismeretes legyen s ne csak ő maga, de mások is mennél többször keressék fel kedvencz helyeit, bennök gyönyörködni, általok szeretni azt a népet, a melynek e szép föld hazája. A turista-ság létalapja — a természet, illetve a hazaszeretet; fejlesztője — a jóízlés és eredménye: a nemzeti vagyonosodás, a haladás.

Ilyenformán a turistaság iránti érzék is csak művelt, jókedélyű népnél lelhető fel, mert egy érzéketlen, durva kedélyű embernek hiába mutatunk szép vidéket, az lelkesülni nem fog érte. De megérteni sem, hogy mi élvezet lehet abban, ha fel kerekedünk messze vidékre, költünk pénzt a nélkül, hogy abban reális üzleti haszon lenne.

S minthogy a turistaság fejlesztője a jóízlés; a nemzeti vagyonosodás egyik legkiválóbb előmozdítója is. Feltárja, összehordja a kincseket, a melyek a szép szellemi haladásában munkájában és a természet, a szülőföld szépségében rejlenek. A szépet, a vonzót szívesen keressük fel, a barátságos otthon, a kedves vidék lelkünk ideáljává válik s oda sokszor sietünk pihenni még gondolatban is.

Összehasonlítva édes hazánkat a szomszéd külfölddel, a turistaság fejlesztésére, alkalmazására sokkal

tágabb teret nyerünk. A vidék változatosabb, élénkebb, a természeti kincsekben gazdagabb — de sajnos, ha következtetésünkön maradunk, az emberek, e föld lakói annak szépségei iránt érzékletlenebbek, mint a szomszéd művelt országok lakói.

Felséges kép tárul fel pl. a körmöczi vonalon. A vonat szédítő magasságra emelkedik, lenn a völgyben az újonnan épült garamenti vasút halad a legbájosabb völgyek egyikében. A terjedelmes andezit sziklák átfúrva alagútakkal, a kanyargó vasúti vonal Körmöcz, ez ősz történeti múltú bányaváros felett, mely gazdag aranybányáival magában véve is a legérdekesebb turista vidék, mindez annyira meglepő, oly lebilincselő látvány, hogy fáj tőle megválni. E magaslatához hasonlót külföldön alig találunk. Ezen átutazva, szívünk büszkén dobogja: édes szép hazánk; lelkünk mohón vési emlékébe e tájképet, hogy magunk előtt lássuk, valahányszor szépről, felségesről fogalmat akarunk alkotni!

Amint elértük Rutkát, Zsolnát, impozáns havasok vesznek körül. A nagy és kis Tatra s az árvai havasok vetekednek egymással s míg lenn a völgyben pezsgő élet van, a hegyormok fehér hó takarójukba búrkolva komoran néznek alá a tágas fensikra. A Vág folyását követve, a történelem lépten-nyomon egy-egy omladozó vár emlékével köti le figyelmünket.

A legszebbik legény ő volt falujába,
A legszebbik leány volt az ő mátkája.
Hogyha jött a május, faluját elhagyta
És feljött nyaralni ide a havasba.
Ha a nap hajnalott, a nyáját felverte
És a legfüvesebb helyekre terelte;
Ha a nap felhágott megledelelőre,
Hozzám jött, hogy nyáját vizembe füröszsze;
Ha meg alászállott a nap lemenőben —
S pásztortüzek égtek lenn a heverőben:
Ábrándosan felsírt Juvon furulyája,
Altató nótára aludt el a nyája! . . .
Ösmerte itt minden, ösmerte — szerette,
A »kolompos Pista« majd meghalt érte.
Bégette a bárány, őzike megállott —
S úgy figyelte hangját siró furulyának.
Minden szombat este lement falujába,
Minden szombat este várta a mátkája.
Várta édes szóval, ölelő karokkal,
Meleg lány kenyérrel, még melegebb csókkal . . .

Egy napon, dél tájon, julius havába,
Erősen letüzelt a nap a sziklára.
Juvon a juhnyáját partomhoz vezette,
Berovátkolt szirtfal alá lefektette . . .
Egyszer csak, egyszer csak csattan az égboltja,

Terhes fellegetek hajt a szél gombolyba;
Dühöng a vad orkán szirtekbe ütődve:
Felhők szakadoznak vizembe merülve.
Ágyuznak az égből, — jeges golyók hullnak,
Széttörnek a sziklán, — a földre gurulnak;
Talán ez végítélet készül a világra?
Talán ez a vén föld már a végét járja?!
Rémes egy világ ez! . . rémes a danája,
Medvéket félemlít meg a muzsikája.
Estve lett valóban, vége a viharoknak;
Mikor viszhangja is elfogyott a dalnak;
De a sötét este béborult nappalnál —
Lehet, hogy sötétebb, — nem rémesebb annál!
Fehéredik egyre, fehér pelyhek szállnak,
Reggelre a sziklák öles hóban állnak.
Szeszélyes világ ez! . . tél a nyár derekán:
Felül hó, alatt zöld; itt sas, ott csalogány!

Juvon pásztor menne, menne is, maradna;
Nyitott-tűzhely mellett járhat gondolatja.
Utra készül mégis a Jézus nevével, —
Talpra veszi nyáját kolomp segélyével.
Indúlnak, gázolnak . . . az Istent kísértik!
Fentről az alantat reménykedve nézik.
Sikamlós, csuszamlós néhol a lépések,
Néhol meg a hóban övig is bémennek . . .

Egymásután tűnnek el a Rákóczy-korszak lo-
vagvárjai s mi megilletődve nézzük e pusztuló romo-
kat, a melyekből nemcsak az önfeláldozó hazaszeretet,
de a jóízlés is, őseink jóízlése, érzéke a természet
szépségei iránt — beszél.

Egy óra alatt annyi változás, oly remek ké-
pekben.

Körmöcznél haladtunk a hegységbe. — Magunk
előtt láttuk a Garam völgyét, az Osztrozki végsorral s
ennek legérdekesebb tagját a magyar érczhegységet,
majd felértünk a Tátrába, innét a kis Tátrához, ez or-
szág legregényesebb részéhez.

Elhagyva az ország határát, érdeklődésünk már
egészen más irányban nyer kielégítést. A vidéknek az
a markans vonása elvész. Szintelené válik. Szembe-
ötlök azonban az ipar s a jólét mindenfelé. Itt a mo-
dern jóízlés csaknem lépten-nyomon érvényesül. A
regényesebb helyek kultiválása hirdeti a túrista tevé-
kenységét. Gondosan ápolt utak, részletes leírások, par-
kok, villák mind-mind beszélnek a jóízlésről, a termé-
szet iránti érdeklődésről s így a nép jó kedélyéről, rend-
szeretetéről. Megbecsülnek itt mindent, a mi szép s
alkalmas arra, hogy a kedélyre hasson. A vendégsze-
retet nem a dús lakomákban, de a barátságos otthon-
ban, a kulturában nyilvánul.

A jólétnek, a vagyonnak szembeötlő jeleivel ta-
lálkozunk ott, míg a mi hegyvidékeinknek a szegény-
ség az, mely menteni iparkodik a kezdetleges állapotokat.

Karlsbad gyönyörű palotáinál, kényelmes beren-
dezéseinél — önkénytelen eszembe jutott Borszék re-
mek vidéke, páratlan forrásai. Mindezt mi is bírjuk, sőt
mennyivel impozánsabb, érdekesebb a természet nálunk
— csak hogy itt a vagyon, a jóakarát, a vállalkozás,
amely a világ minden részéből összehordja a pénzt

s létesíti e pazar építkezést, míg mi nálunk a lokális
jóakarát, egyesek buzgalma kísérletez s iparkodik ér-
tékesíteni a közvagyonot. Mi előbb azt várjuk, hogy az
idegenek ezrei lepjék el üdülő helyeinket, világforga-
lom keletkezzék rajtok s csak akkor adjuk meg a köz-
lekedési eszközöket Akármilyen szép legyen termé-
szeti fekvése, akármilyen gazdag a föld belseje, ha nem
adjuk meg a közlekedési eszközöket, nem adjuk meg
mindazt, a mit ma a jóízlés követel, mindaddig csak
tengődünk s a legszebb, legremekebb helyeinken a sze-
génység tanyáz.

Csehország híres fürdő helyein végig utazva s ősz-
szehasonlítva pl. a mi Székelyföldünkkel Brassótól kezd-
ve fel Bélborig. Előpatakon, Tusnádon át, mit tapasztalunk?
Képzeljük el a vasutat ide, a rozszant faházak
helyett villákat, a kopár területeken gyümölcsösöket,
szóval a jó ízlést az emberi alkotásokban s a mérleg
ide billent!

Brüx, Dux, Teplitz hatalmas bánya helyei, mil-
liókat hoznak e vidékre Ez a tágas medencze, ott a
szász Érczhegység és a cseh Közép-hegység között egy
szakadatlan ipar- és bányaterület. Mintegy 50000 em-
ber foglalkozik itt csak a bányamunkával. S a mi csak
modern, a mi praktikus, azt itt mind felhalmozva ta-
láljuk Az ipar otthona ez. A világ, de különösen sze-
gény hazánk fizet ide sokat. S ha jobban meggondol-
juk, mindez nálunk is ilyenformán lehetne.

Itt van az Erdővidék medenczéje. Ugyanolyan
gazdag, kiterjedt széntelep, mint a csehországi. Kezdő-
dik Székelyudvarhely körül, lehuzódik Hidvégig s vissza-
tér Sepsí-Szt.-Györgyig.

Iparra, bányászatra kitűnő terület s vasbányászata
megbukott, szénbányászata tengődik. Meg vagyok győ-
ződve arról, hogy néhány évtized alatt, ha rohamos

»Nem arra, nem arra! . . Ottan a mélység van!
Összefújt itt a hó a sziklasorosban! . .
Hiába, hiába! . . Juvon már temetve:
A juhnyáj is ott van szétszortan mellette!

*

Úcsa falujában árnyékos szoba van,
Juvont Maruczája várja, hogy betoppan.
Nem jön meg ebédre, nem jön ozsonnára;
Másodnap, harmadnap meleg vacsorára . . .
Szomorító hírrel juhászok érkeznek,
Úcsa legényei temetésre mennek!
Követik a lányok kivarrt ünneplőbe:
Pántlikát, koszorút visznek kezeikbe.
Felhangzik a zsoltár! . . a falu harangja:
Mészze felkiséri, — mig felbírja hangja . . .

Elmarad a falú, érnek a fenyvesbe,
Elmarad a fenyves, érnek az epresbe!
Kapaszkodva bátran már a czélnál járnak,
Vadrózsa tövében Juvonra találnek.
Elolvadó hótól nedves még orczája;
Törölgeti Maris s még több köny hull rája! . .
Szépen betakarják len-gyolcs takaróba . . .
Virágra fektetik deszka-koporsóba . . .
Aztán ide hozták a partom szélére,
Oda temették el a szikla-tövébe. —

Sirja elejére vadrózsát ültettek:
S átadták a lelkét az örökéletnek!

*

Szegény Maruczának nem volt nyugodalma,
Nehéz lett szívének a Juvon sirhalma! . .
Bánatosan kijárt sirjához napjába:
Hogy oda hulljon rá az arca rózsája!

Egyszer alkonyatra sem tudott megválni,
Itt maradt a siron, itt akart meghálni.
Meplepte az éjjel, holdvilágos éjjel —
Édesen mosolygó csillag ezerével.
Telihold sugára tükröm aranyozta,
Keblem csillámait lágyan elringatta;
Nézte Maris, nézte; fény összeverődött,
Elborult lelkére ábránd-kép szövődött:
»Ni, a Juvon nyája! . . ott a tóban — ottan!
Aranyos a gyapja! . . Hát a Juvon hol van?«
Felugrik a sirról . . . közeleg — közeleg,
Az aranyos csalkép szívet dobbantja meg;
Örömtől ittason kebelemre csábul:
S levontam a fátyolt borus homlokárul!«

fejlődésünk nem szakad félbe, itt is egy kiváló ipartelep létesül s a munkások ezrei kapnak biztos és jó kenyeret, csak a jóakarat, a lelkesedés maradjon meg.

Meg vagyok győződve, hogy ásványvizeink is kivívják megillető helyeiket, ha tekintetbe vesszük azt a nagy áldozatot, kitartást, türelmet, igénylő munkát, a mely a székely fuvaros az irtózatot utakon keresztül szállítmányával tesz. Kitűnő alap az, a mely ennyi akadály mellett is élni tud.

S ezt a kitűnő erőt, ezt a jó alapot, gondolni, felhasználni, vezetni hivatása annak az osztálynak, a melynek az intelligens s a szervező munka jutott osztályrészül. A túrista eszmét népszerűvé kell tenni. Min nekünk mindenünk van bőven, gazdagon, csak fel kell azt használni. A kereskedő, csak azt nézi, a mi előnyös anyagilag, a szakember a mi munkakörének megfelelő, a túrista a mi szép, a mi nemesítő. S e három együttvéve megteremti a jólétet. A kereskedő vagyont hoz, a szakember kenyérforrást létesít, a dekorációt pedig a túrista hozza, a ki oltalmába veszi a kopár hegyoldalt, midőn oda utat vágat, fát ültet, pihenő, üdülő helyet létesít, szóval a rendező kéz, mely a léleknek dolgozik.

Egyesítsük e hármat magunkban. Túrista útunkon legyünk kereskedők, a ki az anyagi hasznot és szakemberek, ki az anyagi haszon elérésére a technikai berendezéseket nézi. Munkakörünkben pedig legyünk mindig túristák s terjesszük a józólést, alkalmazzuk, értékesítsük a természet gazdag tárházából gyűjtött kincset s akkor nem kell hivatkozni szegénységünkre, a nép konservatív természetére, romboló ösztönére; akkor otthonunk, ipartelepünk barátságos, vonzó lesz, a hová sokan térnek be. S hová sokan jönnek, ott soknak jut kenyér is, oda sok új eszme, sok új dolog kerül, a melyből, mint az elvetett magból, a jólét származik.

A székely fürdők felvirágoztatásának módjairól.

Irtá és a VII. magyar balneológiai kongresszuson felolvasta:

Gáspár Gyula.

Az a darabka föld, melyet Székelyföldnek neveznek, a mely minden időben védőbástya volt keletfelől Magyarországnak, dacára Svájc-hoz hasonló festői szépségének, félreesve s elszigetelve, nélkülönözvén a forgalomnak modern eszközeit — mondhatni még mindig ismeretlen része hazánknak.

Lakói pedig épen mostoha gyermekei az államnak.

Talaja, kivéve szűk völgyeit, silány, alig terem a ráfordított nagy munka árán valamit, ipara kezdetleges, számbavehető kereskedelme nincs; szóval gazdasági viszonyai nagyon mostohák. Holott vannak kihasználásra váró rengeteg erdősegei, hegyeiben kincsei, talajában ásványos gyógyítóforrásai s van balsamos havasi üde levegője, a melyek megadják emez ország-

résznek jellegét s hivatva volnának potólni azt, amit az Alföld acélos buzája nyújt lakóinak.

Sajnos azonban, az ország távolabb eső lakói csak hirtől ismerik országrészünket s ennek utóbb említett hozzáférhető s könnyen közhasználatúvá válható kincseit; havasi ózondús levegőjét és gyógyítóforrásait sem fordítják javukra, hanem a mit üdülés és a rongált egészség helyreállítására itthon a közelben megtalálhatnának: azt messze idegenben, külföldön keresik, mely úton rengeteg összegek vándorolnak évente külföldre és hazai s kiváltképpen székelyföldi fürdőink és üdülő helyeink maradnak gyümölcsetlenül.

Ez fölötté káros nemcsak ez országrészre nézve, hanem káros nemzetgazdasági szempontból is, mert azokkal az ezrekkel, a melyek évente a külföldi fürdőket gazdagítják, nemcsak hogy szegényebb lesz az ország, hanem ha itthon költetnének el, sok száz ember találhatna ezek folytán főleg a székelyföldön megélhetést; akik most kenyérüket ép úgy külföldön keresik, mint ezek ezren birtokosai vesztett egészségüket.

Legtöbbet tehetne ezen visszas helyzet megváltoztatására a hazafias orvosi-kar, a mely betegeknek ép úgy jelölhetne ki bármely bajokra nézve hazai fürdőket, mint külföldieket, melyeket bizonyára a betegek is kész örömet fogadnának el. A mellett azonban a magyar társadalomnak is feladata volna, hogy a hazai fürdőző helyekre több figyelmet fordítson s az üdülést és gyógyulást keresőknek orvosaitól először is hazai fürdőhelyek után kellene tudakozódnok s csakis kivételes esetben kellene a külföldre fordítani tekinteteket. Ennyit joggal megkivánhat tőlük e hon, a melynek ölen bölcsőnk ringott s a mely táplál és majdan hantjával eltakar.

Nem kevésbé nagy kötelesség háramlik az államra is, a melynek feladata volna szintén támogatásban részesíteni hazai, legfőkébb pedig a világ forgalmától elzárt *székelyföldi fürdőket*, az alkalmas forgalmi eszközök — vasutak — gyorsabb szaporításával és más méltán megkövetelhető előnyök nyújtásával módját ejteni egyrészt, hogy ezek megközelíthetése és látogatása megkönnyíttessék, másrészt pedig, hogy a vállalkozási kedv ez által élénküljön és a már is használatban levő forrás helyek tulajdonosaik által, a megfelelő látogatottság reményében, versenyképes állapotba hozhatók legyenek; valamint még sok más gyógyítóforrás az emberiség szolgálatára állíttassék.

Tekintetbe véve azt, hogy ezen egészségügyi vállalatok, mint kiaknázásra váró közzgazdasági tényezők virágzó állapotba hozva, mily jelentékeny pénzforrásait képezhetnék a közeli helységeknek, minő hatással lehetnének a kultúra fejlesztésére s a forgalom emelésére, úgy nem különben az általános vagyonosodás és jólét gyarapítására; valóban csodálnunk kell, hogy az államkormány. a székelyföldet még ma is oly mostoha gyermekének tekinti.

Legközelebb fekvő állami támogatás volna az állami adó kedvezmények kiterjesztése. Maga a fürdő sem egyéb, mint egy ipartelep s ha például a textilipar terén a 20 szövőszékkel dolgozó vállalat 20 évi adómentességre érdemes, a mely pedig egész éven át jövedelmező munkát folytat, miért ne volna jogosan megadható ezen kedvezmény székelyföldi fürdő-telepeink részére is, a melyek a már elsorolt forgalmi távollásági, de főképp éghajlati hátrányok miatt csupán július és augusztus hónapokban váltakozva, egy teljes hónapnál vajmi kevéssel jövedelmeznek hosszasabban akkor, a mikor a kiadások nagyrésze az egész éven át tart és e rövid időre ép oly kényelemmel, felszereléssel, beállítással stb. látandók el, mint ama többi fürdőtelepek, a melyek kedvező helyzetüknél fogva, fél-éven, sőt esetleg egész éven át igénybe vannak véve a vendégek által, tehát jövedelmeznek is.

Mindaddig tehát, a míg a mi székelyföldi gyógyítóhelyeink forgalma is oda nem fejlődik, hogy évente legalább 4 hónapig állandóan igénybe vétesse; azon iparvállalatok kedvezményeiben volnának részesítendő, a melyek 20 évi adómentességben részesültek.

Mint egy ilyen gyógyítóhely: a korondi klimatikus fürdő tulajdonosa, saját tapasztalatom folytán állíthatom, de tüzeti könyveim is támogatnak a mellett, hogy ezen kedvezmény a jelzett fürdőinket jogszerűen és méltán megilleti.

A gyógyítóeszközökben bővelkedő és az elért kedvező gyógyulási sikerek folytán az erdélyi részekben híres »Korond fürdőt« teljesen elhanyagolt állapotban cselőtt öt évvel vásároltam meg s egy egész vagyon által restaurálva, ráköltöttem még az 5 évi összes bevételcímét is, nem látva így befektetett pénzemnek ez ideig még a kamatját sem és már is ott áll az adóprés, hogy kétszeres jövedelmi adót sajtoljon ki e vállalat után, ide nem értve természetesen a házbérek adóját, a mely előbbinek úgy a rendes pótlékai, mint községi pótdadó azt épen megénegyzerezik.

Igen lényeges tényező a fürdők fejlődésére nézve az új épületek, házak adómentessége is. A gyógyítóhelyeken épített új házak adómentességét a törvény tudvalevőleg 20 évben állapítja meg. Amde ha tekintetbe vesszük azt, hogy a pezsgő forgalmú Budapesten a magas jövedelmű házak az Andrassy-úton, hol az év minden órája gazdagon kiaknázható, a székesfőváros fejlődése szempontjából szintén 30 évi adómentességet élveznek, akkor a félreeső, de mégis a világversenynyel küzdő gyógyítóhelyeken épült házak, a gyógyítóhelyek látogatói: a gyógyulást keresők, a társadalom kevésbé vagyonos osztályából valók, a kik ép azért szükségessülte előnyöket keresnek, a miért magok ezen gyógyítóhelyek is szintén szükség kívánta tárgyat pótolnak a közegészségügy terén — mennyivel hosszabb adókedvezményt érdemelnek, kivált mint olyanok, a melyek az évnek 10 hónapján át zárva vannak és nem jövedelmeznek. Erre szerintem még 40 év is kevés, de minden esetre kívánatos, hogy a jelzett fürdőink épült házak adókedvezménye legalább 40 évre kiterjesztessék.

Mindezen országos érdekű és nagy fontosságú kérdések megoldásra juttatása legelső sorban egyesületünknek: az Országos Balneológiai Egyesületnek feladatát képezik, de méltán várjuk és kérjük a nagyérdemű orvosi karnak nagybecsű közreműködését is, a kik örei az ország egészségügyének és annak érdekében eddig is egyesületünk élén, mint vezéreink hivatás-szerűen, a legnagyobb elismerést érdemlő nemes buzgósággal és hazafias jóakarattal fáradoztak.

Ezen két legfontosabb tényező így karöltve és együtt működve mily nagy lendületet adhatna fürdőinknek az által, ha ezeket a külföldi gyógyítóhelyekkel párhuzamban állítva s hatásukat és azon bajokat, a melyekben sikerrel használhatók, népies vonzó modorban a közönséggel megismertetnék, ami ezeknek látogatottságát bizonyára nagymértékben emelné; ha kivá t még a mellett hazafias orvosaink betegeiket Gleichenberg helyett Korondra, Karlsbad helyett Előpatakra, Rade-gund vagy más hasonló helyett Borszékre vagy Tusnádra és számos itt elő nem sorolt jól berendezett s talán több gyógyítóerővel és gyógyítóeszközökkel rendelkező, de a nagy közönség által még nem ismert belföldi gyógyítóhelyekre küldenék.

Meg vagyok győződve, hogy a fürdő tulajdonosok, kezelőségek figyelme és gondossága folytán, az újabb vendégek is megtalálnák mind ama kényelmet és ellátást, a melyet csak igényelnek, és azután sem tartanák szükségesnek, hogy a külföldi fürdőket keressék fel, hanem teljes bizalommal lennének a hazai gyógyítóhelyek iránt.

Mindezek után indítványozom, miszerint mondja ki az igen tisztelt kongresszus, hogy:

1-ször: fölkéri az egyesület milyen tisztelt választmányát, miként szakegyletének közreműködésével, hazai fürdőinket hatásuk szerint csoportosítva és szembeállítva a hason hatású külföldiekkel, füzetben a közönséggel legszélesebb körben ismertesse; valamint kérje fel a hazai tisztelt orvosi kart, hogy betegeiknek fürdőinket ajánlják mind azon bajoknál, a melyekre nézve ezek sikerrel használhatók, a minek mindenestre több hatása lenne, mint a sűrűn érkező prospektusoknak, a melyeket a papír kosár szokott elnyelni.

Teljes meggyőződése, hogy egy ilyen szakszerű füzetke, vagy lap, lelkesen összeállítva s egyesületünk nagytekintélyű vezérkara által kibocsájtva, többet fog lendíteni az ügyön, mint bármennyi gyűlésés; főkép, ha ez évente a fürdő évad kezdete előtt (április, májusban) ismételtetnék.

2-szor. Kerestessék meg egy jól indokolt felterjesztésben a pénzügyi m. kir. miniszterium, hogy a székelyföldi, esetleg más fürdők, melyek 3 vagy 4 havi forgalmi évaddal nem bírnak, a jövedelem hiánya miatt, III. osztályu kereseti adóval ne terheltesse, hanem vonassanak azon iparvállalatok sorába, melyek fennálló törvényeink értelmében 20 évi adómentességet élveznek.

3-szor. Minthogy hasonló indokok miatt a 20 évi házadó mentesség a fürdői új építkezéseknél nincs arányban a városainkban emelt új épületek 10 évi adómentességével, a melyet újabban szintén felemeltek, de főleg akkor, midőn a székesfővárosi házak kiváltságosai is 30 évi adómentességet élveznek, holott a fürdői házak jövedelmezősége a legjobb esetben is, úgy viszonnyik a városi házakéhoz, mint egy a háromhoz, azért illetékes helyen tétessenek lépések az iránt, hogy a gyógyítóhelyeinken emelt új épületek részére, ott a hol a lakórészek kizárólag csak a fürdő évad alatt használhatnának, általában véve adassék meg a 40 évi adómentesség. Végre:

4-szer. Tétessenek lépések illetékes helyen az iránt is, hogy tekintettel a forgalmi piacok nagy távolságára, a székelyföldi ásványvizeink részére, a jelenlegi tarifával szemben adassék meg a legmesszebb menő szállítási kedvezmény.

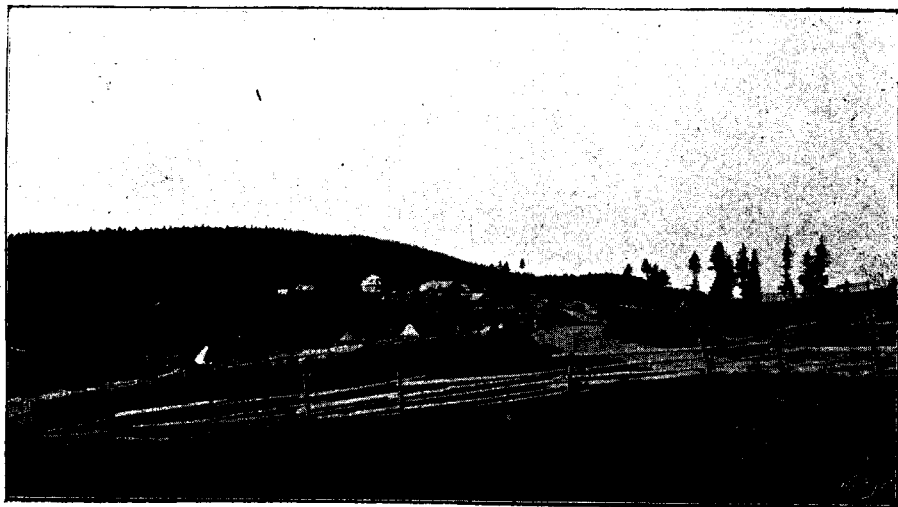
Képek a gyalui havasokból.

Irta: Pálfy Mór dr.

— Hét képpel. —

II. Reketőből Magurán és Dobruson át Bélesbe.

Szürke köd borong még a völgyben, melyen megsűrűdve hatolnak le az imént felbukkant nap sugarai az erdőház csinos udvarára, melyen két vándor ép az utolsó fölpackolozást végzi a tovább utazásra. Pár napi itt tartózkodás után megint csak Juon (ki máskép nagyon is használható ember lenne, ha zsinársz (pálinka) nem lenne a világon) társaságában vette m búcsut Reketőtől s felhasználva a reggeli hűvös időt — tavaszi felsőben is dideregve — indultunk meg a magurai hegyhátra emelkedő úton. A gyalu Meilor (bárányhegy) déli — H.-Szamos folyóra néző — oldalába vágott úton 682 m.-ről mindig fennebb s fennebb emelkedtünk; lábunk alatt hagytuk már a ködtengerben

MAGURAI ERDŐHÁZ ÉS VILLATELEP.

úsó völgyet, melynek irányát egy messzire nyuló szürkés-fehér ködfolyam mutatja s fejünk felett a juliusi nap öntötte fényes, de még kevésbé meleg sugarait az apostolok lován bandukáló földkóstolókra. Nemsokára belejutunk a gránit vonulatába, mely északi iránytól húzódik 6–10 km. szélességben délfelé s kis kapaszkodás után felérünk már az 1230 m. magas *magurás* lapos hegyháttra, melyen Magura községnek faházai mintegy 78 km. hosszúságban vannak szétszórva. Majd minden ház itt külön épült egy rét közepébe s lakói, ha a szomszédasszonnyal egy kis pletykát akarnak megbeszélni, nem ritkán 2–3 km.-re is el kell fáradjanak. Csupán a templom körül épültek sűrűbben a házak. Útunk ezután dombos vidéken, viruló rétek között viszen az 1339 m. magasan fekvő erdőház s a körülötte épült villatelep felé. A kincstári erdőház körül 5–6 csinos villa épült, mely *Bethlen András* gróf, volt földmivelésügyi miniszter buzgalmának — mit e vidék föllendítése érdekében többször kimutatott — köszöni létesítését. A villatelep helye igen jól van megválasztva, nem tekintve azt az elragadó látványt, miben e helyről gyönyörködhetik a szem, különösen ki kell emelni azt az éltető, portól ment tisztalevegőt, mit a közeli fenyvesek megbalzsamoznak s a villák alatt csörgedező kristály források, mik hivatva vannak nem egy szenvedőnek gyógyító frül szolgálni. Sajnos, hogy a rossz közlekedési viszonyok nagyon is megakasztották a telep fejlődését, pedig a telep még kellemesebbé tételére úgy látszik mindent megtesznek. A villák előtt a helyet parkirozzák, a fenyvesek között sétaútakat vágtak s rajtok padokat helyeztek el pihenésre, ha ugyan nem kellemesebb a természetadta puha zöld pamlagon végig nyújtózni. Van ezenkívül lawn-tennis pálya, hidegfürdő stb.

Remélhető, hogy az oly sokáig vajudó gyalui vasút is végre a megvalósulás stadiumába jut s

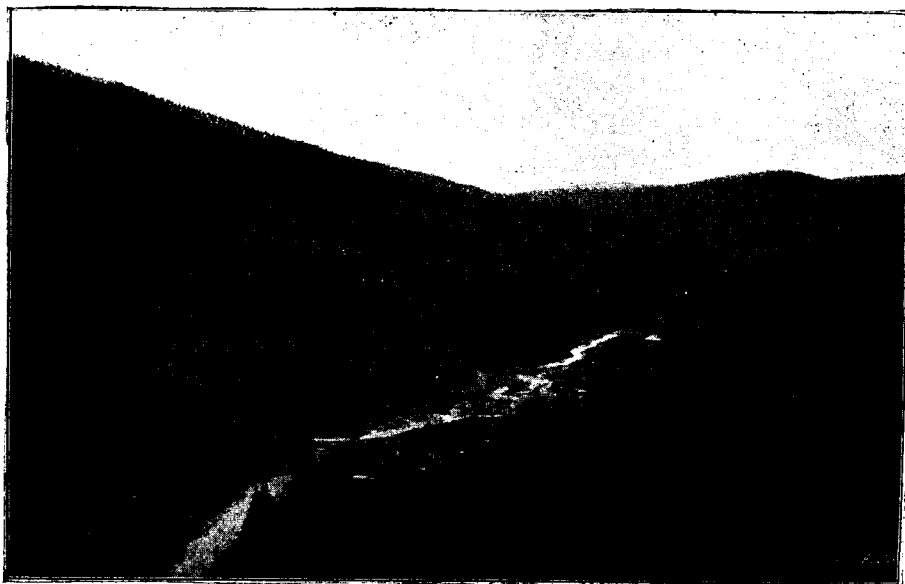
akkor e vidék is megtalálja azt a nagyobb nyaraló közönséget, mit méltán megérdemel.

A magurái erdőház és villatelep mellett vezet el útunk a Reketó völgyébe. A rétek megszűnnek itt s árnyas, fenyőillatos, de annál rosszabb úton ereszkedünk alá az alig 4 km. távolságban 1158 m. magasan fekvő dobrusi erdőházhoz, mely a Reketó patak és Dobruspatak összömlésénél van. A hegyoldalról igen szép látványt nyújt a Reketó mély völgye, melynek zöld oldalai élesen elütve a közte folyó patak keskeny fehér szalagjától, kellemes képet mutatnak. — Távolabb

ny.-on emelkedik ki csupasz tetőjével a zöld erdőből 1670 m. magas Vurvu Vurvuluj, a hegyek hegye, mely e vidék legmagasabb csúcsa s róla tiszta időben a gyalui havasok nagyrésze, sőt azontúl még a dombvidék is, áttekinthető.

Az itt szétszórtan vagy az egyes falvakban lakó oláhok főfoglalkozása a barom-, különösen a juhtenyésztés és a nagy erdőségeket képező fenyőfák földolgozása. Az előbbiben a nomád életnek egy fajtájával találkozunk, a mennyiben tulajdonképeni lakásuktól messze elhajtják barmaikat legeltetni, hol kis fakamrákat, isztinákat építenek, mikben nyáron át — nem ritkán pár négyszögölnyi területen — 10–15-ön laknak. Egy ily kunyhót tüntet fel képünk a Reketó-völgyében, honnan csak késő ősszel térnek vissza lakói téli lakásaikba.

Másrésze pedig üres óráiban, mi van bőven — ha a szükség kényszeríti, a faanyag feldolgozásával foglalkoznak. Részben gerendákat faragnak ki, részint pedig zsindeletet vagy deszkát készítenek, miket leginkább Kolozsvárra vagy B.-Hunyadra szállítanak. A Reketó patak mentén fölfelé — de más havasi vizeken is — lépten nyomon találkozunk kicsike fűrészekkel, mikben a

REKETÓ VÖLGYE A DOBRUS P. BEÖMLÉSÉNÉL.

DOBRUSI ERDŐHÁZ.

nagy eséssel oda vezetett hegyi patak lassanként deszkákká fűrészeli a vastag fenyőtönköket.

A nap delelő pontját már régen áthaladta s előttünk még jókora út van Bélesig. A nyugaton tornyosuló fekete fellegek s a lehanyatló nap haditanács tartására készettek, melyben indítványomra a bélesi út másnapra halasztatott s Juon pedig — dicséretére legyen mondva — lábszárainak végigtapogatása s a czipelt csomagnak megemelgetése után az indítványt szemmel látható lelkiörömmel fogadta. A hátra levő világos időt fényképezéssel töltöttük el s a nap leszálltával megeredtek az ég csatornái is bő záport hullatva a szomszédos földre. Én pedig az erdőház kellemes tisztiszállójában jóízű vacsora után — mi Papp erdősné ügyességét dicsérem — adtam át fáradt tagjaimat a jól megérdemelt éjjeli nyugalomnak.

Másnap reggel a nap ismét fénylő sugarakkal kelt fel keleten nyugvóhelyéről s lassu méltósággal emelkedett fennebb — fennebb az égbolton. Mi pedig szives házigazdáinktól búcsút véve, fölindultunk a Rekető patak és Meleg-Szamos közötti vízvázalstóra. Mászni valónk itt már nem sok volt, mindössze 1158 m.-ről emelkedtünk 1400 m.-re. A vízvázalstó egy lapos hegyhát s útunk mintegy másfél km. hosszúságban rajta vezet északi irányban. A hol a vízvázalstó aztán keletre tér, van a történelmi nevezetességű *Funtinyel* (Fontanele, kis forrás). Eutól északra a hegyoldalban mészárolták le az oláhok *Vasvári Pál* Rákóczi nevű kis szabadcsapatját 1849 július 6-án (v. 13-án). Érdekes, hogy az oláhok között a legvérengzőbbek azok az albákiak voltak, kiknek nemcsak viseletük élesen elütve a többiektől — hanem típusok is igen emlékeztet a székelyekre s köztük a valódi székelyek nevek, részint eloláhosodva, de részint eredeti megtartásban is, igen gyakoriak. Így pl. Reketőban a faúsztatásnál levő albáki napszámók között sok Bíró nevűt hallottam

a többiek között — mikre már nem emlékszem. — Azt hiszem ethnografusnak hálás munka lenne e nép eredetét kikutatni.

Utunk a funtinyeli magaslatról már kanyarogva lefelé vezet a M-Szamos völgyébe, mielőtt azonban leérnénk, meg kell állanunk azon helyen, hol az út jobb oldalán kis forrás fakad (eredetileg talán ez lehetett Funtinyel) s a mellette levő tisztás honfi vértől áztatott földjén viruló virágok díszlenek.

Ez a hely az u. n. La Grinz, hol az erdőben lesbe állott oláhok a Vasvári csapatját megtámadták és fölkoncizolták. Mig Juon a forrásnál bambán maga elé nézett s pofájába

bagót tömöggetett, addig lelki szemeim előtt elvonult a lelkes kis csapat, kik a hazaszeretet szent tüzetől fölmelegedve, bemerészeltek lépni az ellen séggel megrakott vadon közepébe. — E vértől megszentelt helyen ajkaim önkéntelen hálaimát mondott e névtelen hőskért a Mindenhatónak, ki ily harcziakat adot a nemzetnek s emléküket áldva indultam tovább a völgynek.

Csodálkoztam, hogy e nép, mely rendesen jámbor, (igaz, hogy lobbanékony is), jólelkű — kész talán utolsó falatját is megosztani az emberrel, vendégszerető és előzékeny (igazán állíthatom, hogy magam a népben alig találtam valahol több jóindulatot és szivességet, mint itt), de mig megismeri az embert igen gyanakvó, később azonban bizalmassá és hűségessé válik, hogy vetemedhetett ilyen vadállati vércengzésre? Hiszékenysége és teljes bizalma azonban, melylyel vezetői iránt viseltetik, azt hiszem könnyen megmagyarázza azt. Az oláh népben megvan, hogy ő a rossz tervét ugyan elkészíti, de azt maga ritkán hajtja végre, mert rendesen mást bujtogat fel annak kivitelére. S a másik pedig — talán egész jóhiszeműleg — végrehajtja azt. Azt hiszem több civilizáció kellene csupán a népnek, hogy beláthassák, mily rút eszközök ők egyes lelketlen úzérkedők tervének kivitelében.

KUNYHÓ A REKETŐ VÖLGYÉBEN.

Engedjék meg nekem t. olvasóim, hogy e kérdésnél még egy kitérést tegyek s elmondjak pár esetet, mit e vidéken hallottam, vagy velem történt meg.

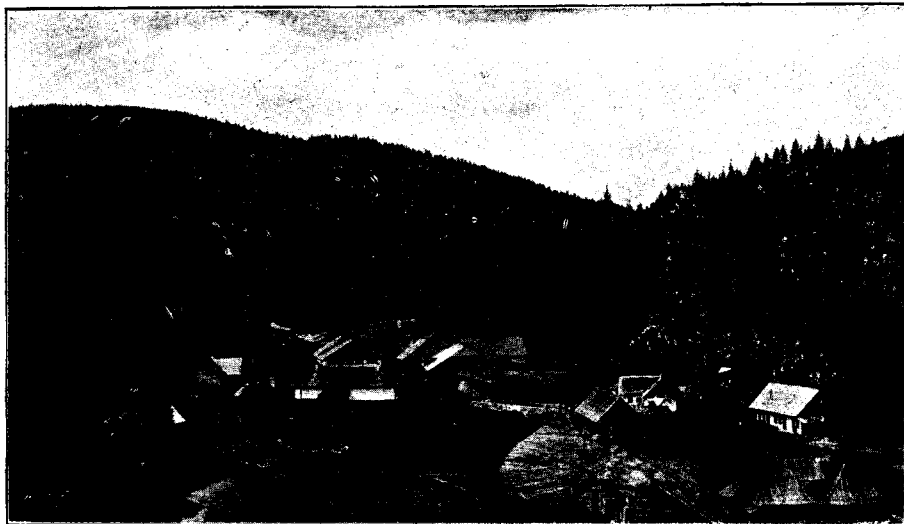
Egy község lakói panaszkodtak egy ismerősömnek, hogy tőlük a tanító fizetésére az egyház 300 frtot szed évenként s küld nekik olyan tanítót, kinek nem hogy oklevele, de semmi képzettsége sincs. Ismerősöm erre azt az ajánlatot tette nekik, hogy kérjenek a népes község részére állami iskolát. A válasz, — mit kapott — talán többeket meg fog lepni: az volt ugyanis, hogy ők azt már régen meg akarták tenni, de a pápa nem engedi.

Volt nekem később egy szolgám, ki már mivel ember volt. Végzett két polgári osztályt s a katonaságnál fölvitte káplárságig. Most rendes foglalkozása neki egyik községben a tanítószkodás, miért fizetnek évenként összesen 40 (azaz negyven) forintot.

Hogy mily kevés igénye van e népnek, mutatja az is, hogy e tanító panaszkodott nekem Bélesen az élet drágasága ellen. Kérdésemre elmondá, hogy bizony ő itt sokat költ, mert csak élelemre kell neki *egy* forint! (Hát oda haza?!)

Majdnem dél lett, mire leértem Bélesre, hol *Nemes* Károly kir. főerdész úrnak tartozom vendégszeretetéért köszönettel.

Béles tulajdonképen egy nagy gőzfűrésztelep, mely a M.-Szamos és Bélespatak összeömlésénél fekszik egy regényes völgyben, fenyvesektől körülvéve s lakói nagyjobbára — pár nvaralót s az itt levő erdőgondnokságot kivéve — a fűrésztelephez tartoznak. E mellett van pár — s köztük különösen egy — elég tűrhető keresma és kereskedés is. Maga az egész telep, villanyvilágítással is berendezve, úgy tűnik fel, mint egy oázisa a civilizációnak, mely a vadonba szakadva, ott tanyát ütött. Forgalma a telepnek elég tekintélyes, mert a gőz-

BÉLES. GŐZFÜRÉSZTELEP.

fűrész által feldolgozott temérdek faanyagot állandóan szállítják a legközelebbi városba, B-Hunyadra.

Kirándulás a Keresztényhavasra.

— Egy képpel. —

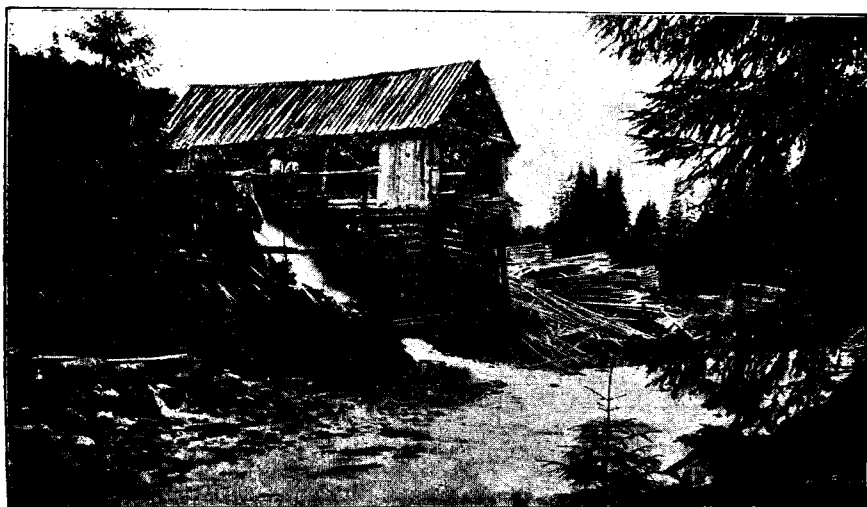
Irta: **Solymásy Adolf.**

Istenem, hát sohasem volt vendéged?!

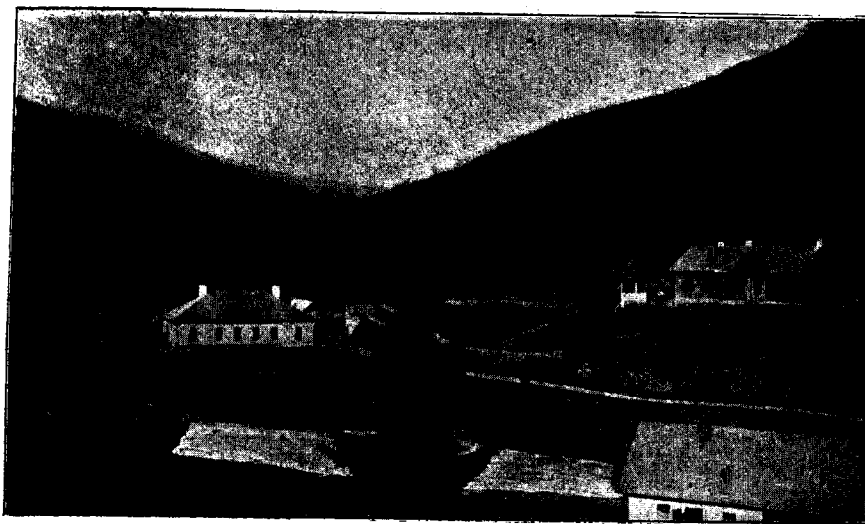
Így kiáltott föl az egykori paraszt ember, mikor földesura az eső miatt nála szorult. Kérdőre vontam az eget, nem jutott e oda be turista, mert szeptember eleje bőven önté ránk az Isten áldását.

A felhőkárpit nem akart megszakadni s bátyám biztatására: szép ez így is, ez a természet, nem tehettem mást, mint hogy elhittem s elkezdtem a fokozást, szép, de szebb lehetne s legszebb volna, ha már kiderülne. Nemsokára teljesedett ez a kívánságom is és az a kis darabka kék ég felcsábított közelébe: a Keresztényhavasra.

ERDEI FÜRÉSZ A REKETÓN.

A mint a Czenk oldalán a Czucor felé haladtunk, a fenyves árnyába belopódzott a napsugár, mely kinyitja a szemet, a szívet és a kedélyt. A hol a fenyő megszakad, szép kilátás nyílik a Csukás felé; a tiszta levegőben sziklái visszaverik a napsugárt és kék színű orma tetézi a képet, amely alatta elterül, egy-egy templomtorony a hét faluból és néhány házacskó ragyog a napsugárban, s aztán tőle délre a tömösi Nagyköhavas komor sziklái bontakoznak ki a felhőkől, míg attól még inkább délre az elvonuló alacsony őszi felhők gomolyognak tova.

FŐERDÉSZ LAKÁSA ÉS NYARALÓ BÉLESEN.

A fenyves vegyes bikkfával, majd fogyni kezd és a fenyő uralkodik, a tisztásokon meg virít itt ott a málna, gyümölcse még elég akad. — Mi más ilyenkor, ősszel az alföldi rónaság! A nyári nap heve elperzselt a fűvet, a szem alig akad a jóltevő zöldre, mely csak imitt, amott mutatkozik, hol valami kútvályú pocsolyát csinált. Málna, áfonya nem kínálkozik, csak a szeder az, mely itt is, ott is terem, csak hogy míg a bércek között magas bokrot alkot, addig a rónán az ugart futja el, a földön kúszva, akadályul a vadásznak. — A bikket, fenyőt az ákác helyettesíti, ennek a levele is sűrű a sok portól, mit a szél valahol felkapott s ide rakott le. — Igaz, más az Alföld tavaszkor, mert midőn látóhatárig nyúl meze smaragd zöld s fellelte kék ég mosolyog, még a hegylakót is meglepné a nyíltszívű rónának képe. A hegy juttatta eszembe a rónaságot és itt sötét, komor hegyek között is észreveszi az alföldi ember, hogy szíve el-eleszorul, hogy képzeletében a rónaságon fut végig — a hol a kilátást nem kell keresni. Szerencsés, a ki a szépet itt is, ott is megtalálja, mert kétszer élvez.

De folytassuk útunkat. Folyton délnek és felfelé haladva, a Bucsecs sziklái tűnnek szemünkbe. A hegyóriás öszülő fejéből a nyár néhány hóhajszalet kitépett ugyan, de azért maradt meg elég olyan, a mely megvárja az új havat. Az *Epilobium augustifolium*, mely útunkat díszíti, jelzi az alhavasi tájat és útunkat most már a havas őszi virá-nyán tolytatjuk, melynek legszebb képise-

lői a *Campanula pusilla* és rhomboidea, a *Chrysanthemum rotundifolium*, *Senecio nebrodensis* és a *Geranium silvaticum*.

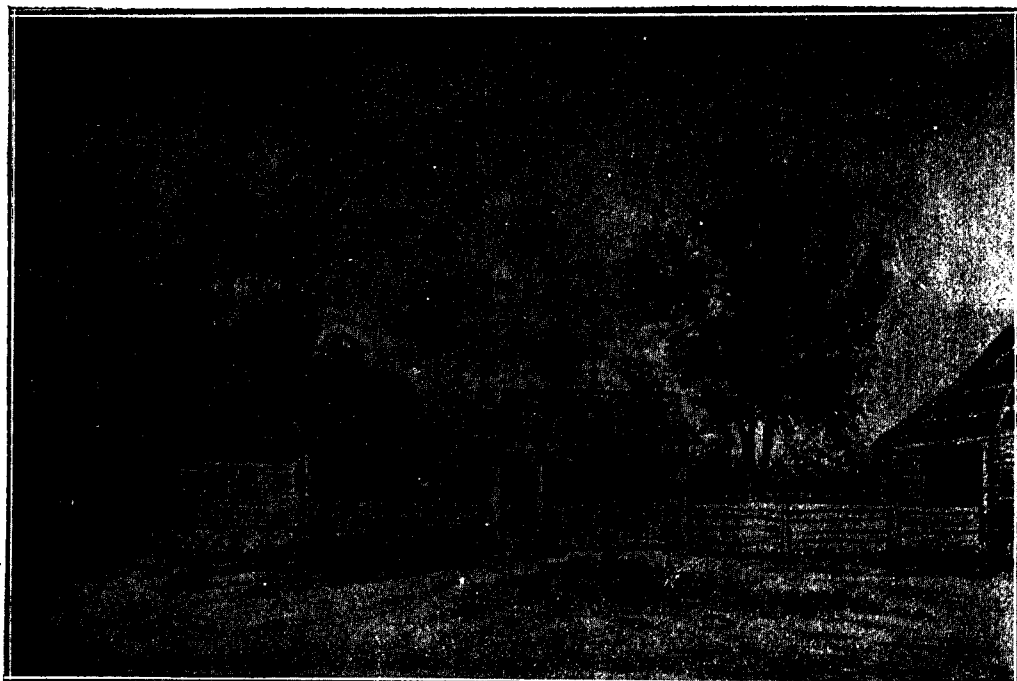
A menedékháztól mintegy kilométernyire elhagyott sztinához érünk, mellette forrás van, s körülötte néhány *Ranunculus* díszlik kedvtelenül, a melegebb naphoz szokott természete megérzi az ősz közelségét. A gerendákból épült koliba türes, pásztor és nyáj lementek telelni s csak maczkókoma látogathatott el az éjjel ide is, mert itt hagyta nyomait. Ősszel húsevővé válik, míg a nyár folyamán kevés ellene a panasza, hogy megszegi a bőjtöt; azt

tartják, nyáron nem igen alkalmatlankodik a nyájnak.

Estefelé járt, mikor a minden kényelemmel el látott menedékházhoz értünk. Az ember elfelejti, hogy 1800 m. magasságban és távol a világzajától van, ha a kandalló kellemes melege mellett pihenheti útja fáradalmait. Hát még a ruganyos derékaljon elheverve: a pihenés mily élvezet!

Az esti alkonyban a menedékház folyósóján ültünk, ki-ki gondolataiban elmerülve. E hely igazán pompás. A gyönyörű távlat, ahhoz az esti pir élénk színe, a közeli fenyők sötét zöldje oly teljes benyomást gyakorolnak a kedélyre, hogy az, ki önmagát nyugodtan szokta bírálni, az ájtatos hangulat egy nemét el nem tagadhatja, a mit a mély, ünnepélyes csend csak emel.

A szokatlan hat. A nagy arányok, a melyek a térben mutatkoznak, a szokatlan, idegen, az új ingerével hatnak s mentől inkább érezzük a saját parányi-ságunk mellett a nagyszerűt, annál mélyebb a hatás, melyet az utóbbi kifejt.

MENEDÉKHÁZ A KERESZTÉNYHAVASON.

Rajzolta Solymáry A.

Mennyivel mélyebb lehet ez a hatás a naiv, még minden idealis eszmére fogékony ifjú lelkültre. Az ifjúságnak való a túristáskodás!

Teljesen kipihelve, a pirkadó hajnalban ébredtünk fel. A menedékház vendéglőse teával, piritott kenyérrrel és

vajjal rakta meg asztalunkat és ez ízletes reggeli után a csúcsnak indultunk. Sajnos, az idő még mindig nem volt tiszta és így a kilátás is korlátozott. Így hát Brasonak vettük útunkat és pedig a Salamonkő felé, melyet már 6 és 7 óra között reggel elértünk.

KÜLÖNFÉLÉK.

✱

Az E. K. E. József Ágost kir. herczegnél.

Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület április 23-án tartott közgyűlésén nagy lelkesedéssel védőjéül választotta József Ágost kir. herczeget s megbízta az elnökséget, kérje fel küldöttségileg e tisztség elfogadására. Ezt a küldöttséget máj. 19-én délelőtt fogadta a kir. herczeg édes atyja budavári palotájában. A küldöttség Bedő Albert nyug. államtitkár, egyesületi tiszteleti tag vezetése alatt a következő tagokból állott: Borszéki Soma ny. min. o. tanácsos, id. Daniel Gábor, Csikvármegye nyug. főispánja, Damokos Andor belügymin. titkár, Erődi Béla dr. kir. tanácsos, tank. főigazgató, Fischer Zsigmond dr. egyes. o. jegyző, Herrmann Antal dr. tanár-szerkesztő és Radnóti Dezső közp. főtitkár. A küldöttség tagjai nagy részt díszmagyarban jelentek meg a kir. herczeg előtt. Bedő Albert, a küldöttség vezetője, a következő beszédet intézte a kir. herczeghez:

Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület ezelőtt 6 évvel arra a nemes célra alakult, hogy hazánk délkeleti részének, a természet áldásaival ékeskedő Erdélynek kulturális és gazdasági érdekeit hazafias szellemben szolgálja és az üdülést kereső és a

természet szépségeiben gyönyörködni óhajtó hazai és külföldi túristák számára megnyissa. Ebbeli buzgó működésünkben 6 év óta egy tündöklő csillag vezérelt bennünket, mint eszménykép. Ez mutatta meg nekünk a magas célt, ez lelkesített minket buzgó és sokszor fáradságos munkánkban. És a lankadástól megóvott minket az a serkentő remény, hogy eljövend az az idő, midőn serény munkánk eredményeivel érdemessé tettük magunkat arra, hogy e vezércsillagot egyesületünk számára közvetlenül megnyerhessük, hogy annak éltető sugaraiban annál ragyogóbban tündököljenek egyesületünk nemes céljai és annál több erőt meríthessünk e célok elérésére. Csász. és kir. fönnséged e dicső vezércsillag és most közgyűlésünk határozata és összes tagjainak lelkes óhajta következtében hódolattal jelenünk meg fönnséged magas színe előtt, alázatosan esedezvén fönnségednél, méltóztassék az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület védői tisztségét legkegyelmesebben elfogadni. At vagyunk hatva ama meggyőződéstől, hogy e magas kegy új lendületet nyújt viruló ügyünknek és tetterős szándékkal fogadalmat teszünk fönnséged előtt, hogy ezután is törekvéseink legjavát arra fogjuk fordítani, hogy e közhasznú ügy állapotát és fejlődését méltó legyen fönnséges védőjéhez. Hódolattal kérjük fönnségedet, hogy hagyományos hazafias és humánus érzülete szellemében ez ügyet legmagasabb, hathatós pártfogásába fogadni méltóztassék.

József Ágost kir. herczeg igen kegyesen fogadta a küldöttség hódolatát. Nemes egyszerűségű szavakban köszönte meg a tiszteletgést és kijelentette, hogy hazafias örömmel hajlandó az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület védőségét elfogadni és az egyesület nemes céljait ezután is hathatósan előmozdítani. A küldöttség a kir. herczeg választását lelkes éljenzéssel fogadta. Ezután a küldöttség vezetője bemutatatta az egyes tagokat a kir. herczegnek, a ki mindegyiket kézzelkötéssel tüntette ki.

Az erre megindult társalgás folyamán ő fönnsége örömmel emlékezett meg Erdély szépségeiről és az ott töltött kedves időről. Kilátásba helyezte, hogy közelebb, ha ideje enged, ismét meglátogatja Erdélyt, a hol ezelőtt 4 esztendővel járt utoljára.

A küldöttség az ígéretet nagy örömmel fogadta és Bedő Albert kifejezést adott annak, hogy egész Erdély lelkesedéssel várja a magas látogatást. Megkérte egyúttal a kir. herczeget, hogy ez alkalommal nyújtson módot az egyesületnek arra, hogy munkálkodását és elért eredményeit közvetlenül is bemutathassa fönnséges védőjének. A kir. herczeg kézzelkötéssel búcsuzott el a küldöttség minden egyes tagjától, kik azzal a meggyőződéssel távoztak, hogy az egyesület a mai nappal fejlődésének egy új korszakába lépett.

A túristaság bajnokai.

Baranya vármegyében 6 év óta működik egy igen tevékeny túrista egyesület, a pécsi mecsek-egyesület. Ez a tevékeny egyesület most számol be egy kis füzetben 1896 évi működéséről. Ezzel a beszámolóval egyidejűleg értesülünk arról is, hogy a pécsi bicikli-klub elnökének Kiss Józsefnek életnagyságu arcképét május 18-án leleplezte.

Mínt hogy mindkét egyesületnek éltető lelke, szervezője Kiss József, kedves alkalmul szolgál nekünk, hogy e kiváló túristának és sportbarátnak arcképét bemutassuk és életrajzi adatait főbbvonásaiban itt közöljük.

Kiss József 1858-ban született Mesz-
tegyén, Somogy megyében. Elemi és
középiskoláit Pécsen végezte. 1877-
ben Budapesten a József-műegyetemen
fejezte be tanulmányait és tanár lett.
Önkéntességi éve után Csongrádon,
majd Siklóson tanárkodott, míg 1883-
tól a pécsi kir. állami főreáliskola ta-
nári karának előkelő és kiváló tagja.
Midőn 1892-ben Pécsen az első ke-
rékpár-egyesület megalakult, *alelnökké*
választották. — Később az egye-
sület átalakulván, a mai P. B. C.-
nak engedte át a vezetést, melynek
ő *lett az elnöke*. Tevékenysége, mun-
kássága országszerte ismeretes. Az első
szakértelemmel összeállított túraköny-
vet ő készítette, a melyet a P. B. C.
adott ki. Majd később a M. K. Szö-
vetség túrakönyvének összeállítására
vállalkozott, melyben buzgó és fárad-
hatatlan munkatársa lett *Földváry* Ti-
bornak s hisszük, hogy e két férfiú
buzgalmát siker fogja koronázni.

Kiss József, mint a pécsi »*Mecsek-
egylet*« titkára, bátran mondhatjuk, kul-
turmissziót teljesít Baranyamegye kies
fekvésű városában. Az ő vezetése alatt
építette a »M. E.« a mecseki erdő-
ségek szépen ápolt kényelmes szer-
pentin-útait — melyeken padok vár-
ják a fáradt hegymászót, —
szintúgy a Szt.-Jakab és Zen-
gő hegycsúcsokon felállított
kilátó-tornyokat.

Mint nagy kedvelője a sza-
bad természetnek, a túrista-
ság sportját oly szépen pá-
rosítja a kerékpározással, a
mint tán senki más. Ő nem
az, a ki a kerékpározást csak
a pedál-taposás kedvéért űzi,
hanem, hogy a kerékpár se-
gítségével felkereshesse a ter-
mészeti szépségekben bővel-
kedő helyeket.

Mint tanár a nyári szünidő-
ket használja fel a pihenésre,
ilyenkor külföldre rándul, be-
járván Svájcot, Tirolt, Kraj-
nát, Styriát, Bajorországot stb., stb.
Az idén egész az északi tengerig szán-
dekozik elkerekézni. Ezen utazásaiban
hű kísérője bájos neje és fivérei, Emil,
Ernő és Béla, — természetes vala-
mennyien kerékpáron. Fényképgyűj-
ménye — mint az ily turák emlékei
— rendkívül érdekes és értékes. Tú-
rái évenként rendszeren meghaladják a
3000 kilométert.

A társaséletben a legkedvesebb
emberek egyike, megtett túráiról tar-
tott felolvasásaira mindig kellemesen
emlékezik vissza a P. B. C. minden
tagja. Ennek a Klubnak éltető eleme,
tapintatos vezetése és munkakedvél-
vel mindenkinek elismerését érdemelte
ki, s boldog az, ki társaságát élvezheti.

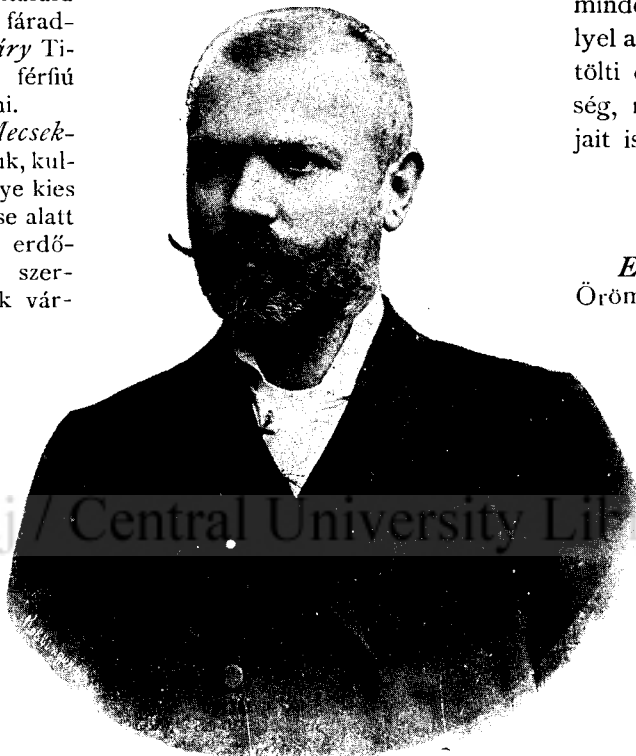
Fogadja túrista társunk ez alka-
lommal az E. K. E. üdvözlét is,
mert hiszen a Mecsek-Egyesülettel
az E. K. E. mindig testvéries vi-

szonyban élt s jövőre is ezt a vi-
szonyt fentartani, sőt fejleszteni ki-
vánja.

Az E. K. E. főkönyvvezetője.

Egy szerény fiatal embert mu-
tatunk be olvasóinknak, aki bizo-
nyára el lesz rémülve, ha meglátja
itt arczképét. Pedig sokszorosan
megérdemelte, hogy évkönyveink-
ben megörökítsük. — *Beregszászy*
Lászlónak hívják és a legképzettebb,
legszorgalmasabb tagja a könyvve-

KISS JÓZSEF.

zetői karnak Kolozsvárt. Pályáját az
E. M. K. E.-nél kezdte, hol ma is
mint főkönyvvezető nélkülözhetetlen
tagja a pénztári osztálynak. Az E.
K. E. örökös hálára van iránta le-
kötelezve, mert 1894-ben ő volt az,
aki az akkor csak laikusán vezetett
E. K. E. pénztári könyveknek
szakszerű formát adott és lefektette
az összes segédkönyveket, melyek
alapján egyesületünknel a nyilván-
tartás most is vezetetik. A múlt
évben, mikor már főkönyvre is volt
szüksége az egyesületnek, ismét ő
vállalkozott arra, hogy az egyesület
levéltárát visszamenőleg az alaku-
lásig áttanulmányozva, az összes
adatokat összevonva, elkészítse az
E. K. E. vagonának főkönyvét,

mit is az áprilisi közgyűlésig majd-
nem félévi szakadatlan munka után
be is fejezett. A nagy és rendkívül
szép munkával a közgyűlést való-
ban meglepte. A közgyűlés sietett is
háláját jegyzőkönyvbe iktatni és egy-
szersmind elismerése jeléül *Beregszászy*
Lászlót tiszteleti főkönyvveze-
tőnek választotta. Mi pedig megra-
gadtuk ezt az alkalmat, hogy az önzet-
len munka emberének arczképét
olvasóinknak bemutassuk. Életrajzi
adatai még nincsenek, mert hiszen
még egészen fiatal ember, hanem
minden életrajzi adatról többet mond
az a tevékenység, lelkiismeretesség és
mindenben páratlan pontosság, mely-
lyel az E. M. K. E.-nél hivatását be-
tölti és az a hazafias, önzetlen kész-
ség, melylyel az E. K. E. nemes cél-
jait is szolgálja.

KÖNYVESHÁZ.

Erzsébetváros monográfiája.

Örömmel tapasztaljuk újabb időben
a monográfiák szaporodá-
sát, melyek mindmegannyi
értékes mozaik darabok a
honismeret kimeríthetetlen
birodalmában. — A millen-
nárís év számos ily művel
gyarapította a hazai irodal-
mat, melyben méltán szá-
mottevő derék munkaként
tekinthető *Ávedik* Lukács fő-
esperes, erzsébetvárosi plé-
bános és tagtársunk imént
megjelent 484 oldalra terjedő
könyve, melyet a szerző Szam-
osujvárt nyomtatott ki. A
monográfia két részből áll;
az első rész 30 fejezetben
a hajdani Ebesfalva, mint
az Apaffi-féle birtok múlt-
ját, alakulását, hadászati jelentősé-
gét és történelmi emlékeit ismer-
teti; majd rátér az örmény lete-
lepülés előzményeire és következ-
ményeire s nagy buzgalommal egy-
begyűjtött hiteles adatokkal *szab.*
kir. Erzsébetváros jelenét tárja elénk;
az erdélyi részek e második örmény
városának élethűen leírt mindennemű
helyrajzi, ipari, kereskedelmi, vallási
és kulturális viszonyaival együtt. —
Egyik bennünket néprajzi szempont-
ból is legjobban érdeklő fejezetben
*Tükördarabok a hazai örmények vi-
szonyairól és jelleméről* cím alatt
tíz oldalon keresztül a magyar ör-
ménység még meg nem írt ethnogr-
afiájáról nyújt *Ávedik* élénk képet.
— A második rész egy egész kis
okmánytárt képez s az érdekes
okiratok egész sorát tartalmazza. —
Alig 3 éve, hogy *Szongott* Kris-
tóf, sz.-ujvári főgymnasiumi tanár,

BEREGSZÁSZY LÁSZLÓ.

az *Armenia* derék szerkesztője szakavatott tollából *Szamosujvár irás-ban és képből* cím alatt egy szintén illusztrált monográfiászerű érdekes munka hagyta el a sajtót, melyet annak idején a hazai hírlapok az örmény népszokások leírása szempontjából is nagy méltánylásban részesítettek. Éppen úgy figyelmet és elismerést érdemel *Avedik* könyve is, mint egyáltalában minden mű, mely a honismeret gyarapításához tudással párosult ügyessérettel járul hozzá. Most már bírjuk mindkét örmény városnak leírását, melyeket már az 1791–92-iki országgyűlés a szabad királyi városok sorába iktatott. A képekkel illusztrált és szépen nyomott becses munka ára 2 frt 50 kr, melyet egy szülővárosa iránt rajongó toll hazafias lelkesedéssel írott meg anélkül, hogy az igazság rovására elfogulttá vált volna

Za—la.

„*Deutsche Culturbilder aus Ungarn*“ (Magyarországi német kultúrképek) cz. alatt Lipcsében egy mű jelent meg, mely a bánáti magyar svábokkal foglalkozik. Ugyanis a mű szerzője, a Bécsben lakó *Grettenbraun-Müller* Ádám Dél-Magyarországon tett személyes észleletei alapján azt igyekszik kimutatni, hogy a mintegy 400,000-nyi magyar-sváb néven ismert népesség tulajdonképpen elegendő és nem sváb eredetű, jóllehet, hogy az úgynevezett dél-német tájszólás kerekedett nála felül. Végül fájdalommal említi meg, hogy a nép Nagy-Németországgal semminemű összeköttetést nem tart fenn, holott a felényivel kisebb *erdélyrészi szárszáság* a közös német kapcsolatot melegen ápolja. Bizonyára nem fér a fejébe szerzőnek, hogy egy idegen ajku, pláne né-

met népfaj magyarézelpmű és hazafias is lehessen.

TÚRISTASÁG.

Kirándulás Tordára. A pünkösdi ünnepek alatt volt Kolozsvárt a keresked. iskolák közgyűlése, melyre 86 tanerő gyűlt össze. A vasutnál a többi bizottságokkal együtt az E. K. E. tagjai is fogadták az idegeneket s *Hangay* Oktáv osztályelnök az összes vendégek elszállásolását is magára vállalta s *Versényi* György o. titkárral, *Tanács* József központi elnökkel és *Radnóti* Dezső főtitkárral Kolozsvár látványosságainak megtekintésénél kalauzolt. A vendégekből 26 idegen a turi és tordai hasadékhöz rándult ki *Hangay* Oktáv vezetése mellett. A vendégek olcsó ellátásáról s a hasadék körüli kalauzolásról *Wolf* Gyula dr. tordaa-nyos megyei alelnök volt szives, jóakarattal gondoskodni. A torda hasadék szép útját az árvizek teljesen elhordták s így a vendégek fölgyalogoltak a szindi hegy tetejére s onnét nézték át a hasadékot. A »Koroná«-ban tartott ebédnél *Schack* Béla dr. a budapesti akadémia tanára köszöntötte fel a Kárpát Egyesület vezetőit. Hazamenet még a tordai sóbányát is megnézhettek s rendkívül jó kedélyben érkeztek vissza Kolozsvárra.

A rekicseli vízeséshez, Kolozs megye remek Vlegyásza szögletében, a turista út eikészült, bár a vizek itt is nagy bajokat okoztak. — *Sikó* Kanut derék vezetése mellett azonban ezen akadályok is legyőzettek. A nyáron tehát tagjaink kirándulhatnak ezen szép természeti látványhoz, melylyel a Vlegyásza megjárását vagy a. Oncsásza barlang megtekintését is egybeköthetik. A kiránduláshoz 1½ nap szükséges; Bánffy-Hunyad vasúti állomásról indulva kocsin Meregyóra kell menni, hol *Sikó* Kanut szivesen útbagazítja az érdeklődőket.

Alpesi körkép. A »Zillerthal« alpesi körképe, mely tavaly a berlini iparkiallításán nagy sikert aratott, az idén a brüsszeli kiállításon válik becsületére a Német és Osztr. Alpesi egyesületnek, mert az imént megnyílt nemzetközi belga-tárlaton fogja az idén a külföld figyelmét a szép tiroli hegyekre fölhívni. Ez a havasi panorama tavaly a »Deutsch u. Oest. A. V.« berlini osztályának néhány ezer márkát jövedelmezett.

A szlovéni Alpesi-egylet saját terü etén legalább is a f. nyári időnyre meteorológiai állomást szándékozik felállítani a 2500 m. magasan fekvő Triglaw-menedékházban.

Keletásiai turisták. Az *Ossaka* *Arahi* japáni újság tudósítója néhány

társával az imént okkupált Formosa sziget legmagasabb pontját a Morrison hegyet mászta meg, melyet még állítólag se európai, se amerikai meg nem mászott. A japánturisták nagyon meredeknek találták a csipkézett ormú hegyet, melynek csúcsát nagy fáradsággal érték el. A 3904 m. magas csúcson most már a felkelő nappal díszített japáni zászló lobog, melyet a turisták tűztek oda. Érdekes, hogy Japán eddigi legmagasabb hegye, a Fusigama (3771 m.) másodrangúvá törpült e felfedezés óta. A Morrison-hegy mindazonáltal jóval alul marad az örökös hórégió; részben sűrű erdőket találtak rajta, azonban sokkal kevesebb példányára bukkantak az értékes kámforfáknak, mint a hogy remélhető volt.

Egy turista kitüntetése. A cs. kir. földr. Társaság Bécsben dr. *Ruthner* Antal 80 éves salczburgi alpinistát tiszt. tagjává választotta. A kitüntetett volt az, ki 1841-ben, tehát több mint egy félszázad előtt, a »Grossvenediger«-t először megmászta; érdemei elismerésül a Deutsch. u. Oest. A. V., melynek az illető ma is tagja, egy 3360 m. magas hegycsúcsot Ruthnerhorn-nak nevezett el.

Választások. Az angol Alpine Club ez idei közgyűlése Mr. Charles *Pilkington*, a Cl. Alp. Italiano pedig Cavaliere Antonio *Grobert* egyhangulag közp. elnökké választotta. Az olasz testvéregylet biellai osztálya folyó évben alpesi kongresszust tervez s a rendezőség élére *Vallino* oszt. elnököt választották meg.

Védőségek. *Otto* kir. herczeg az Osztrák Turista Glub, *Frigyes* kir. herczeg pedig a Magyar Kárpát-Egyesület védőségét elfogadta.

ÁSVÁNYVIZÜGY.

Új ásványviz. A *Természettudományi Társulat* chemiai ásványtani szakosztályában *Nuricsán* József ismertette a *vamos-gálfalvi* ásványviz chemiai elemzését, melyből kiderül, hogy ez a sós víz a halli és csizi viz között foglal helyet.

EGYESÜLETI ÉLET.

Osztályok gyűlései.

Brassóvármegyei osztály. Ez az osztály idei közgyűlését folyó évi május hó 16-án tartotta meg. Jelen voltak: *Orbán* Ferencz elnök, *Fellner* Lajos alelnök, *Krajcsovics* Béla alelnök, *Verzár* Lukács, *Doleschall* Ervin titkár, *Förder* Sándor pénztáros, tagok: *Antal* János, *Budai* Gábor, *Delej* Dezső, *Dr. Gyárfás* István, *Dr. Kovács* S. János, *Lázár* Gerb,

Lukács Sándor, Ottlik Géza, Sebessy Béla, Verzár István, Dr. Zakariás János és a testvéregyesület képviselőjében Rómer Gyula elnök, Alexius Oszkár alnök és Kammer Gusztáv urak.

Elnök a szép számmal megjelenteket lelkes beszéddel röviden üdvözlőlvén, a közgyűlést megnyitja s felkéri *Doleschall* Ervin titkárt jelentésének felolvasására, mire titkár következő jelentést olvassa föl:

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Sajnálattal kell mindenekelőtt előre bocsátanunk, hogy a lefolyt egyleti év nem számítható a legszerencsésebbek közé. A millenniummal kapcsolatos mozgalmak, készülődések és ünnepségek az osztály-tagokat más irányban vetették igénybe s az osztály tisztviselőit is húzamosan akadályozták a szokott tevékenység kifejtésében s a Brassóban régebben fennálló saz osztályllyal egy és ugyanazon közönségre támaszkodó egyesületek is belejátszottak ebbe, a mennyiben némelyik a magyar társadalom érdeklődését, — különösen a nyári idény alatt — érezhetőleg lekötötte s végül a kedvezőtlen időjárás, különösen a nyári időjárás, különösen a kirándulások rendezését több ízben meg-husította. S hogy az osztály ezen kedvezőtlen befolyások daczára minden irányban észrevehető gyarapodást mutat fel, azt egyrészt céljainak életrevalósága, másrészt azon körülmény teszi lehetővé, hogy az osztály már a korábbi években teljesen megszilárdult volt. S ha a lefolyt egyleti évben elért gyarapodás az előbbi évek eredményével nem is áll arányban, mégis örvendetes jelenségnek tekintendő a felsorolt nehézségekkel szemben, s bizton remélhető, hogy most, midőn ezen akadályok már nagy részt megszűntek az osztály is gyorsított léptekkel fog céljainak megvalósítása felé haladni.

Az osztály mult évi tevékenységét következő adatok tüntetik fel:

Tartott a rendes közgyűléseken kívül 8 választmányi ülés, azonban sajnálattal kell konstataálnunk, hogy a mult téli estéken megtartott kedélyes összejövetelek, leginkább a tagok érdeklődésének hiánya miatt, e télen elmaradtak. Tartott a mult évben *Balázs* Péter egyleti tag egy felolvasást, a mely annak daczára, hogy bármennyire is óhajtott volna az egylet több ízben való megtartását, a tagoknak ez iránti közönye iránt nem ismétlődött. Beléptek az osztályba új tagokul: *Boér* Jolán, *Depini* Irma, *Hess* Lenke, *Kiss* Róza, *Buday* Gábor, *Czitó* Ferencz, *Doleschall* Ervin, *Dr. Endes* Miklós, *Gaal* József, *Kenyeres* Károly, *Kovács* S. János, *Kozelka* Sándor, *Liber* Etelka, *Liber* László, *Dr. Otrokán* Nándor, *Szabó* Lajos és *Verzár* István; kiléptek ellenben, *Bancs* Emil, *Rocskor* Ádám, *Clompe* Berta, *Csá-*

szár János, *Dr. Gencsi* Endre, *Létmányi* Nándor, *Lukács* József, *Lusztig* Marczell, *Magyari* Géza, *Méhely* Lajos, *Nagy* Miklós, *Péter* Mihály, *Salamon* Antal, *Ungvári* Lajos, *Weisz* Ignác, *Zay* Adolf. Gyarapodott tehát a tagok száma egygyel. A mult évben befolyt 279 firt 23 kr., kiadatott 280 firt. 90 kr. Rendezett az osztály a mult évben összesen öt kirándulást, melyek közül azonban az idő alkalmatlan volta miatt csak kettő sikerült teljesen és pedig a május hó 25-én az »Oeder Weg«-i, melyen 31 személy vett részt, s mint-hogy sem az idő nem gördített akadályt, sem a rendezésben nem volt semmi hiány, ezen kirándulás, mely kocsikon kezdődött, azután gyalog s ismét kocsin folytatódott s végül vasúton fejeztetett be, egyike volt a leg-sikerültebb kirándulásainknak. Junius hó 4-én a »Propastá«-ba rendezett kiránduláson 17 személy vett részt, mely minden tekintetben ha sonlított az első és kitűnően sikerült kiránduláshoz, a melytől csak abban különbözött, hogy kevesebben vettek benne részt. A junius hó 21-ére és 29-ére tervezett kirándulások a »Keresztény havasra« úgy szintén az augusztus hó 15-ére a »Bucsecsre, augusztus hó 23-ára a »Nagykő havas«-ra tervezett kirándulások, a többszöri elhalasztások daczára sem voltak az idő kedvezőtlen volta miatt kivihetők. Julius havában nemcsak azon fel-tűnő és kimagarázhatlan körülmény miatt — melyet a testvér-egyesület tagjai is megjegyeztek — hogy vasárnap rendezés alkalmatlan idő volt, hanem az ezredéves országos kiállításnak tagjaink által történt tömeges látogatása miatt sem voltak kirándulások rendezhetők. Szeptember havában csak egy kirándulás tervezetett, a »Kis Királykőre«, de az idő miatt nem volt megtartható, mert annak elhalasztása összeütközött a testvéregyesület fiókjának menedék-ház felszentelési ünnepélyével, melyet ugyancsak alkalmatlan idő miatt késői szeptember hó 20-áig szintén el kellett halasztani. Szeptember 13-án ugyanis a testvéregyesület tagjai a csekély eső daczára is kimentek a Bertalan állomásig és fiókunk egyik képviselője szintén velük tartott, azonban közösen megállapodván a terv kivihe-telenségében, szeptember hó 20-ára halasztották a felszentelést, mely napon rendkívül kellemes időben meg is történt a Siebenbürgi Karpathen Verein brassói osztálya nagy királykői védőházának ünnepélyes felavatása, amely körülményről azért tartjuk szükségesnek megemlékezni, hogy ezen alkalommal, az E. K. E. brassómegyei osztályát *Fellner* Lajos vezetése alatt öt tag képviselte, kik a ehető legelőzékenyebb fogadtatásban részesültek, s a kikeről a testvér-túristák, valamint szerezetre méltó elnökük szívélyesen emlékeztek meg felavató beszédekben,

s itt figyelemre méltó az elnök ajkáról elhangzott azon nyilatkozat is, hogy »A nyáron alkalmam volt, a magas Tátrát megtekinteni, s a magyar túristaság fáradhatlan működéséből eredett alkotásokban gyönyörködhetni, stb. stb., s mint az ilyen eredményeket felmutatni képes magyar túristák képviselőit üdvözlöm az E. K. E. brassói osztályának ezen ünnepélyünkön megjelené méltótagjait és szíves megjelenésükért úgy nekik, mint kiküldöiknek köszönetet mondok« stb. Az osztály kebelében alakult szakbizottságok közül a kiránduló bizottság a kirándulások tervezetének elkészítésében volt fáradhatlan. *A vigalmi bizottság* egy nagyobb szabású mulatság rendezésének eszméjével foglalkozott, de kénytelen volt ezen tervet, kedvezőtlen előjelek miatt elejteni. *Az idegen forgalmi bizottság* a Brassóban megfordult túristák s különösen a hirlapírói kongresszus néhány tagjainak kalauzolásával szerzett érdemeket. Ugyanis a kiállításra hozzánk jött külföldi hírneves hirlapírók a székes-fővárosban megtartott hirlapírói kongresszus befejezése után, hazánk regényes erdélyi részeit is meglátogatni óhajtván, különböző irányban tettek körutakat s szívesen vették igénybe az egyletünk által felajánlott kalauzolást. A Brassó vidékét meglátogatott külföldiek, kik főleg ethnografiai tanulmányok végett jöttek ide, elragadtatással vettek búcsut a 2—5 napi itt tartózkodásuk alatt élvezett vendégszeretetért és páratlan odaadásért, mert osztályunk tagjai őket elhalmozták úgy Brassó városban, mint regényes vidékének megtekintésénél szakavatott útmutatásaik stb. mellett ingyenes járművekkel stb., úgy annyira, hogy ezen teljesen idegen emberek indítatva érezték magukat, a távol idegenből, későbbben még emléktárgyak küldése által is visszaemlékezni az itt töltött feledhetlennek jelzett napokra. Előkészítette továbbá ezen bizottság a Brassó meglátogatására készülő bécsi osztály fogadását is, mi azonban elmaradt azon okból, mert a bécsi osztály kirándulása váratlanul abba maradt

Az építő bizottság munkássága főként a kis királykői menedékház fentartása körül forgott, a melyet szeptember havában végleg átvett *Sipos* István építőtől; előkészítette egy-szersmind annak felszentelési ünnepélyét is, a mi azonban a mult évben a czenki ormon felállított ezred évi emlék felavatása miatt két ízben elhalasztatván, végül maga az építőbizottság volt kénytelen a menedékház átvételét és annak jókarban tartása körül való intézkedéseket ideiglenesen eszközölni, melynek ünnepélyes átvétele és fölszentelése, a folyó hó 3-án tartott választmányi ülés határozatából augusztus havára van tervezetbe véve. Meg van bízva jelenleg az építő bizottság egy tervezet készítésével a

hegyi utak jelzéséről s azok jókarban tartásáról. Az irodalmi bizottság az osztálykalauz forgalomba hozatalával foglalkozott s ezenkívül megbízást kapott néprajzi adatok gyűjtésére s a helynevek fixirozása körüli kutatásokra. Említésre méltó, hogy szándékában volt az egyletnek az egyleti ásványvizekből raktárt felállítani, s e végett a központtal tárgyalásokat is folytatott; de időközben maga a központ rájött, hogy ezen ásványvizek forgalomba hozatala nagy nehézségekbe ütközik, s e miatt az osztály tervétől idejekorán elállott. Egy csángó és székelyi parczikékből létesítendő bazár időközönkénti felállítását is szóba került, különösen a bécsi osztály látogatása ötletéből, s remélhető, hogy az újabban bekövetkező hasonló alkalmakkal létesíthető is lesz. Az egylet mozgalmában az osztály is mindig részt kért magának, a túrista kongresszuson azonban nem képviseltette magát, mivel azon meggyőződésben volt hogy a kongresszustól várt eredmény más úton könnyebben megvalósítható.

Végül felemlítendő, hogy az osztály kiváló törekvése volt a városban fennálló testvérosztálylyal fenntartott baráti viszony ápolása.

Ezekben esetelve őszinte buzgalommal és odaadással kifejtett szerény de a legjobb tehetségünk mellett megfelelni kívánt munkásságunkat, mely köszönetünket fejezzük ki a közgyűlésnek a 3 évi ciklus lejártával az osztály tisztviselőibe helyezett bizalmáért, s midőn az osztály jövőjébe vetett erős bizodalomunk reményében és hitében, alapszabályaink értelmében, 3 év után a számunkra becses bizalmuk által kijelölt sáfárkodás teréről visszalépünk és az igazgató választmány és tisztviselők újból alakítását és annak jogát az igen tisztelt közgyűlés kezeibe letesszük, kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy jelentésünket tudomásul véve, igazgató választmányunknak a fölmentvényt megadni méltóztassék!

A jelentés tudomásul vétele után bejelenti a számvizsgáló bizottság, hogy 1895-ben az összes bevétel volt 1422 frt 75 kr, kiadás 1259 frt és 23 kr, maradt főlösleg 162 frt és 23 kr, ebből a központé 160 frt 70 kr, az osztályé 1 frt 53 kr. 1896-ban az összes bevétel 279 frt 23 kr, kiadás 280 frt 90 kr, marad födözetlen 1 frt 67 kr. Az 1895. és 96. évi bevétel közti aránytalan nagy különbséget a magy. kir. földmivelésügyi miniszterium 600 és a központ 300 frtnyi segélye tette ki. Ugyazintén a pénztáros által 155 frt bevételt és 151 frt 13 krnyi kiadást feltüntető 1897 évi költségvetés is tudomásul vétetett, mire a pénztárnoknak a felmentvény megadatott.

A kirándulásokat rendező bizottságnak már ezen 1897-ik évre is elkészített programja, mely szerint június hó 27-én a Keresztény havasra július hó 18-án Tusnád, Szent-Anna-tó és Bálványos vára, augusztusban egy Nagykőhavasi és szeptemberben egy Bucsecsre rendezendő hivatalos s ezen kívül a körülmények által megengedett időben a védőház felavatásán kívül alkalmas időkben — úgyszólván rögtönzött — kirándulásokat tervez, azzal fogadtatott el, hogy országos ünnepnapokra hivatalos kirándulások ne rendeztessenek és a hivatalos kirándulások száma egygyel t. i. a Czenk tetőre tervezettel szaporíttassék s így havanként egy-egy hivatalos kirándulás fog tartatni.

Az indítványok közül a *Förder* Sándor által benyújtott »védőházi szabályzat«, mely szerint a védőházat minden túrista ingyen veheti igénybe, annak berendezését kimélni s a Zernesten lakó vezetőtől átveendő kulcsot használat után visszaadni, a helyiségeket használat után tisztán hagyni, rongálást megtéríteni, kártételt vagy észlelt hiányt bejelenteni s a kályhákban a tüzet lelkiismeretesen eloltani köteles stb — elfogadtatván, annak az itt használt német és oláh nyelvre fordítása és megfelelő példányokban történő kinyomatása mondatik ki.

Továbbá elfogadtatott *Römer* Gyulának azon indítványa, hogy a tervezett látogatók könyve helyett egy vastag üveg fallal és felül megfelelő nyílással ellátott kis fali szekrényke alkalmaztassék a védőházban, mely a látogatók névjegyei befogadására szolgáljon.

Erre *Orbán* Ferencz elnök a szemlélyébe és a tisztikarba helyezett bizodalomnak megköszönése után saját és a tisztikar nevében állásáról lemondván és *Lázár* Gerő korelnöknek felkérve, a tisztújítás következő eredménynyel ejtetett meg.

Az erre következő tisztújítás alkalmával meg lettek választva: elnöknek *Orbán* Ferencz, alelnököknek: *Fellner* Lajos, *Krajovics* Béla, *Orlovsky* Gyula és *Verzár* Lukács, titkár: *Doleschal* Ervin, jegyző: *Delej* Dezső, pénztáros *Förder* Sándor, ügyész: *Zakariás* János dr., orvos: *Kécskeméthy* Zsigmond. dr.

Végül *Orbán* Ferencz újból való megválasztását szívélyesen megköszönte, az új tisztikart a közgyűlés jóindulatába ajánlja s a választmány megválasztá-

sát eszközölte, melybe megválasztottak választmányi tagokul: *Alesius* Oskár, *Antal* János, *Aronsohn* Henrik, *Adler* Jakab, *Agoston* Lajos, *Bibó* Árpád, *Buday* Gábor, *Csintalan* József, *Czipu* János, *Deutsch* Lajos dr., *Folyovics* Miklós, *Gaál* József, *Cyárfás* Tihamér dr., *Jahn* Károly dr., *János* Lajos, *Kammner* Gusztáv, *Karácsonyi* Sándor, *Kelén* József, *Koródi* Mihály, *Kováts* S. János dr., *Krbek* Arnold, *László* Gerő, *Lázár* Gerő, *Lukács* Sándor, *Mandl* Adolf dr., *Márta* Miklós, *Mittelmann* Nándor, *Ottlik* Géza, *Papp* Árpád dr., *Péchy* Árpád, *Rombauer* Emil, *Römer* Gyula, *Sebesy* Béla, *Schuller* János, *Szabó* Lajos, *Szabó* Nándor, *Udvarnoki* István, *Vajna* Gábor dr., *Veress* György, *Verzár* István és *Steinhardt* Samu dr. urak.

A kirándulási bizottságnak *Fellner* Lajos elnöklete alatt: *Förder* Sándor, *Gyárfás* Tihamér dr., *Karácsonyi* Sándor, *Orlovsky* Gyula, *Zakariás* János dr. és egyesületi titkár *Doleszal* Ervinből történt megalakítása után elnök ezen évre alkalmas időt és a megelőző évekhez hasonló siker elérhetése végett minden egyes tag szíves támogatását kérve, a testvéregyesület küldöttségének szíves megjelenését megköszönve, a közgyűlést lelkes éljenések között bezárja.

TESTVÉREGYESÜLETEK.

A Magyarorsz. Kárpát-Egyesület központi választmánya április hó 28 án Iglón gyűlést tartott.

Jelen voltak: *Fischer* Miklós elnök, *Róth* Márton alelnök, *Marcsek* Andor pénztáros, *Nikházy* Frigyes titkár s következő választmányi tagok: *Arányi* Antal, *Dannhauser* Rezső, dr. *Hajnóczy* József, *Koromzay* György, *Kövi* Imre, *Lövy* Mór, *Weber* Samu, *Zimann* János. Tárgyak: Elnök üdvözlőlvén a megjelent tagokat, megnyitja a gyűlést és az előző választmányi gyűlés felolvasott jegyzőkönyvét hitelesítettnek nyilvánítja.

Ennek kapcsán jelenti elnök, hogy a Gerlachfalvi csúcs elnevezése tárgyában leérkezett a m. kir. belügyminiszter útján Ó Felségének *Ferencz* József apostoli királynak legmagasabb engedélye, mely következőleg hangzik: »Ó császári és apostoli királyi Felsége a kabineti irodának f. é. január hó 20-án 48. szám alatt a Felség személye körüli miniszter urhoz intézett közleménye szerint a »Magyarországi Kárpát-Egyesület« kére.mére, legkegyelmesebben megengedni méltóztattott, hogy a gerlachfalvi Kárpát-hegy-csúcs, legmagasabb nevével »*Ferencz József csúcs*«-nak neveztsék. Miről a vármegeye közönségét a Magyaror-

szági Kárpát-Egyesület kérvényének a mellékletekkel együtt megküldése mellett tudomás és további megfélelő eljárás végett értesítem. Budapest, 1897. évi február hó 7 én. *Perczel s. k.*

A választmány ő Felségének eme legmagasabb elhatározását hazafias lelkesedéssel és hódolatteljes tisztelettel veszi tudomásul.

Ugyancsak a felolvasott jegyzőkönyv kapcsán jelenti elnök, hogy e napokban tartotta a vármegye által az egyesület segélyezése ügyében kiküldött bizottság ülését, melybe az egyesületi elnökségi tagok is részt vettek és melyen megállapították az erkölcsi és anyagi támogatás ama módozatai, melyek a vármegyei törvényhatósági közgyűlés elé fognak terjesztetni elfogadás végett

A Keleti Kárpátok-, az Iglói-, Zólyom-megyei, Egri Bükk-, Gölnicz-bányai-, Lőcsei-, Sziléziai osztályok jelentéseit, melyek élénk egyesületi életéről és tevékeny működéséről tanuskodnak, valamint azoknak mult évi zárószámadatait a választmány örvendetes tudomásul veszi.

A választmány tudomásul veszi és helybenhagyja a nevezett osztályok 1897. évi előirányzatait is, kivéve a sziléziai osztályt, melyet felszólít, hogy tekintve az egyesületnek szűk anyagi körülményeit, melyeknél fogva ez évben semmi esetre nem nélkülözheti az osztályjárulékokat, valamint tekintetbe véve azt a körülményt, hogy a központ nevezett osztályt 4 év alatt mintegy 1600 frttal segélyezte, az idej előirányzatban okvetlenül vegye fel a 40%-nyi központi illetékeket.

Örvendetes tudomásul szolgál, hogy a »Keleti Kárpátok osztálya« kebelében »Gutinvidéki bizottság« név alatt egy új alosztály keletkezett, melynek hivatása lesz Felső-Bánya környékét kultiválni. A Keleti Kárpátok osztályának kérésére ezen bizottság tagjainak 40%-nyi központi illetményei az 1897. és 1898. évekre elengedtetnek.

A muzeum elnökségének jelentése, 1896. évi zárószámadata és 1897. évi előirányzata tudomásul vétetik.

Elnök jelenti, hogy a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter úr az egyesületi muzeum épületének kibővítésére 1000 frt segélyt utalványozott ki. A választmány hálás köszönetet szavaz a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak.

Előterjesztetik az 1895. évi zárószámadás, valamint a számvizsgáló bizottság jelentése. E szerint 7741 frt 55 kr bevétel, és 7489 kr kiadás volt. Maradvány 1897. évre 251 frt 96 kr.

A választmány tudomásul veszi a zárószámadást, valamint a számvizsgáló bizottság jelentését és úgy a pénztárosnak lelkiismeretes és pontos működéseért, mint a számvizsgáló bizottsági tagoknak fáradságukért köszönetet szavaz.

Elnök jelenti, hogy a millennárius kiállításra fordított költségeknél mintegy 1300 frt mint különböző tárgyakba befektetett beruházás szerepel, mely tárgyak a muzeum tulajdonába mennek át.

Előterjesztetik az 1897. évi előirányzat. E szerint 6160 frt és ugyanannyi kiadás irányoztatik elő. A választmány az előirányzatot elfogadja.

Az építő bizottság elnöke előterjeszti az ez évi munkaprogrammot. E szerint a zöldségi menedékház teljesen be fog rendeztetni, úgy, hogy az az idény kezd. tén a turista-közönség rendelkezésére lesz bocsátható. Hogy a menedékházból, mint kiindulási pontból tethető kirándulások megkönnyítenek, több közelfekvő, szép kilátást nyújtó csúcsra, nevezetesen a Greiner-re vezető gyalogösvénynek elkészítése válik szükségessé. Ez okból felhatalmazza a választmány a szepesbélai választmányi tagokat, hogy erre a célra 300 frt kölcsönt vegyenek fel, mely egymás után következő három év alatt 100 frtos részletekben a központ által fog visszafizettetni.

Ezenkívül elhatározza a választmány, hogy új utakat épít a Kereszthalom alatt, valamint a Trigantól kezdve fel a Poprádi-tóig, mely utóbbi út költségeinek viselésére vagy legalább azokhoz való hozzájárulásra fel fog kéretni a Poprádi-tó melletti menedékház birtokosa, *Máriássy* Ferencz úr.

Minthogy a Magas-Tátra éjszaki oldalán a galicziai helytartósági kormány hathatós segéyle mellett kényelmes út épült Zakopane-től Lissa-Polanáig és innen fel a Halas-tóig, kívánatos és a turista-forgalom emelésére nagyfontosságú, hogy a magyar oldalon végigvezető turista-út az előbbivel összeköttetésbe hozassék; e végett szükséges, hogy a Javorinától Lissáig terjedő, mintegy 2 km. hosszú útszakasz kiépíttessék. Ez okból felkéri a választmány Szepesmegye közönségét, hogy ezt az útszakaszt vegye fel a törvényhatósági utak közé és építse ki minél előbb.

Felolvasásra kerül az egyesületnek Késmárk városával kötött szerződése, mely a Zöldségi menedékház birtokviszonyaira vonatkozik. A választmány helyeslőleg tudomásul veszi a szerződést; egyszersmind kéri Késmárk sz. kir. város tanácsát, hogy azt a 30 frtot, melyet az egyesületnek 1894-96. évekre bérösszeg gyanánt kellene fizetnie, engedje el, annál is inkább, mivel az egyesület a menedékháznak eddig még hasznát nem vette. A menedékház bérheadásával az elnökség bíztatik meg.

Egyszersmind elhatározza a választmány, hogy a menedékháznak ünnepléses megnyitása a közgyűlés utáni napon, augusztus 2 án fog végbemenni.

Elnöknek azt a jelentését, hogy a Kassa-Oderbergi vasút igazgatósága az országos kiállításra készült nagy

fényképeket, *Divald* K. id. pedig több fényképalbumot az egyesületi elnökség kérelmére az egyesületi muzeumnak ajándékozta, örvendetes tudomásul veszi és adományozóknak hálás köszönetet szavaz.

Köszönetet szavaz a központi választmány a zólyom-megyei osztálynak is, mely muzeumunkat szintén egy nagy és szépen kiállított albummal gazdagította.

Szintúgy elismerését és köszönetét fejezi ki a választmány a Keleti Kárpátok-, az Iglói- és Zólyom-megyei osztályoknak azért az élénk érdeklődésért, melylyel az egyesület milleniumi kiállításán résztvettek.

A szepes-zombati erdőtársaság azon kérelmét, hogy engedtesék meg neki, hogy az idej Évkönyv mellé a Tarpatok prospektusát egy-egy példány után fizetendő 2 krajczár lefizetése mellett mellékelhesse, a választmány teljesíti azzal a feltétellel, ha ezáltal az Évkönyv szállításában túlkidás nem fog származni.

Szepesmegye törvényhatósága felkéréndő, hogy a Tátrafüredtől - Tarpatokra vezető úton a bérkocsidíj 3 frtban állapíttassék meg.

A szepes-zombati erdőtársaság azon elhatározását, hogy ezentúl az egyesület építési költségeihez évenként minden szoba után fizetendő egy koronával fog hozzájárulni, hogy nagyobb társaságok kirándulása alkalmával a Tarpatok szállóban személyenként fizetendő 40 krért éjjeli szállást ad és hogy a Tarpatok szálló körül minden irányban útjelzést fog végezni, a választmány örvendetes tudomásul veszi.

Béla városának 10 frtos adományaért a választmány köszönetet szavaz és örvendetes tudomásul veszi a szepes-bélai választmányi tagoknak azt a jelentését, melynél fogva a barlangligeti Concordia-, Vaskapu- és Szepes-Béla-társaságok 10-10 frttal járulnak az építési költségek fedezéséhez.

Molnár Károly kolozsvári lakosnak azt a kérelmét, hogy a Zöld- és Fehér tavak közelében lévő egyesületi utakat az ott készíttendő aetherikus olajok szállítására felhasználhassa, csak úgy véli teljesíthetőnek, ha az utak használatáért évenként 25 frtot fizet és nagyobb rongálások esetén ezeknek saját költségén való helyreállítására kötelezi magát.

Rusznak András stolai lakosnak, 10 éven át volt kalauznak a választmány egyszersmindenkorra 10 frtnyi segélyt szavaz meg.

A bécsi »Alpiner Reise-Club«-ot, mely bejelentet megalakulását, a választmány szívélyesen üdvözlő és szerencsés kíván működéséhez.

A kassai postaigazgatóság értesíti a az egyesületet, hogy kérelmét, mely egy Csorbató - Barlangliget közt létesítendő mozgó póstára vonatkozott, nem teljesítheti.

Ezzel elnök az ülést berekeszti.